

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**«Η επιρροή του κινήματος #metoo στην ευαισθητοποίηση
και ενδυνάμωση των γυναικών, αναφορικά με φαινόμενα
κακοποίησης και έμφυλης βίας».**

Υπεύθυνη καθηγήτρια:

Οικονόμου Κατερίνα

Φοιτήτριες:

Παπαγιαννάκη Ελευθερία

Παρασκευοπούλου Ιωάννα

Χρηστίδη Όλγα

Ηράκλειο – Φεβρουάριος 2022

Copyright@ 2021 Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΣΕΥ, ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ Κρήτης.

<https://www.hmu.gr/el/tke/8548>

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης Π.Ε. αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία των Παπαγιαννάκη Ελευθερία, Παρασκευοπούλου Ιωάννα, Χρηστίδη Όλγα, της επιβλέπουσας καθηγήτριας Οικονόμου Αικατερίνης και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας και προστατεύονται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

Δήλωση τήρησης της ακαδημαϊκής δεοντολογίας

Οι υπογράφουσες φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛΜΕΠΑ

Παπαγιαννάκη Ελευθερία

Παρασκευοπούλου Ιωάννα

Χρηστίδη Όλγα

δηλώνουμε υπεύθυνα ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο:

**“Η επιρροή του κινήματος #metoo στην ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση των γυναικών,
αναφορικά με φαινόμενα κακοποίησης και έμφυλης βίας”**

είναι στο σύνολό της προϊόν δικής μας δουλειάς και ότι όλες οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί αναφέρονται πλήρως. Επίσης δηλώνουμε ότι δεν αποτελεί προϊόν οποιασδήποτε εξωτερικής μη αδειοδοτημένης βοήθειας και ότι δεν έχει υποβληθεί σε οποιοδήποτε ίδρυμα ή οργανισμό προς αξιολόγηση, ούτε έχει δημοσιευθεί στο παρελθόν μέρος αυτής ή στο σύνολό της.

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

Χρηστίδη Όλγα

Παπαγιαννάκη Ελευθερία

Παρασκευοπούλου Ιωάννα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν να διερευνήσουμε εάν το κίνημα #metoo συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση των γυναικών αναφορικά με περιστατικά έμφυλης βίας, καθώς και στην ενδυνάμωση μέσα από την ενθάρρυνση των γυναικών να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν κακοποιητικά περιστατικά. Επίσης, στόχοι της έρευνας ήταν να διερευνηθούν οι μέθοδοι, οι πρακτικές και οι δράσεις του κινήματος #metoo και εάν έχουν συμβάλει στη δημιουργία ενός ασφαλούς πλαισίου αναφοράς για τις γυναίκες. Τέλος, μέσα από τη μελέτη της βιβλιογραφίας και άλλων ερευνών να αναζητηθούν πρακτικές που θα περιορίσουν - καταπολεμήσουν τη βία κατά των γυναικών.

Η ερευνητική μελέτη έγινε βάσει της ποσοτικής μεθόδου, όπου, αφού συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν, χρησιμοποιήθηκε το spss ως πρόγραμμα εξαγωγής δεδομένων. Από τις 13 Ιουλίου 2022 έως τις 19 Ιουλίου 2022 διανεμήθηκαν και συμπληρώθηκαν σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης 200 ερωτηματολόγια.

Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας μας ήταν τα εξής:

- το κίνημα του #metoo έχει ευαισθητοποιήσει τις γυναίκες σχετικά με την έμφυλη βία
- οι γυναίκες έχουν ενδυναμωθεί μέσα από το κίνημα του #metoo, καθώς θα κατήγγειλαν πιο εύκολα μία κακοποιητική συμπεριφορά.
- το κίνημα του #metoo έχει συμβάλει στην ανάδειξη κακοποιητικών συμπεριφορών.

Λέξεις κλειδιά: κίνημα #metoo, έμφυλη βία, ενδυνάμωση γυναικών, ευαισθητοποίηση γυναικών.

ABSTRACT

The aim of this thesis was to investigate whether the #metoo movement has contributed to raising women's awareness about incidents of gender-based violence, as well as empowerment through encouraging women to recognize and report incidents of abuse. Also the objectives of the research were to explore the methods, practices and actions of the #metoo movement and whether they have contributed to the creation of a safe frame of reference for women. Finally, through the study of literature and other research to look for practices that will reduce - combat violence against women.

The research study was based on the quantitative research methodology, where after completing the questionnaires that were distributed, spss was used as a data extraction program. From 13 of July 2022 to 19 of July 2022, 200 questionnaires were distributed and completed on social media.

The main findings of our research were the following:

- the #metoo movement has raised awareness among women about gender-based violence
- women have been empowered through the #metoo movement as they would be more likely to report abusive behavior.
- the #metoo movement has helped to bring abusive behaviors to light.

Keywords: #metoo movement, gender based violence, women's empowerment, women's awareness

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Οικονόμου Αικατερίνη, για την καθοδήγηση που μας προσέφερε και το χρόνο που διέθεσε, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε, λόγω απόστασης, ήταν πάντα παρούσα, δίνοντάς μας χρήσιμες συμβουλές και οδηγίες για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας. Οφείλουμε, επίσης, να ευχαριστήσουμε και όσες συνέβαλαν πρακτικά στον τομέα της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συμφοιτητές του τμήματός μας, Γκιάπρα-Παπουτσάκης Μ., Κανταρτζή Α., Κορδέλας Μ., Πολίτης Θ.Δ., καθώς και την υπεύθυνη επιβλέπουσά τους, την κ. Κουκούλη Σοφία, που μας παραχώρησαν το ερωτηματολόγιο της πτυχιακής τους εργασίας με θέμα «Οι απόψεις των νέων για το κίνημα ΜεToo» (2019), το οποίο τροποποιήσαμε, με βάση το δικό μας θέμα.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	8
Α' Μέρος: Θεωρητικό	
Κεφάλαιο 1. Έμφυλη βία	10
1.1 Αποσαφήνιση εννοιών.....	10
1.2 Ιστορική αναδρομή της καταπίεσης των γυναικών.....	11
1.3 Βία/κακοποίηση με κίνητρο το φύλο	12
Κεφάλαιο 2. Κοινωνικά κινήματα	14
2.1 Κοινωνικά κινήματα.....	14
2.2 Φεμινιστικό κίνημα	15
2.3 Κίνημα #metoo	16
Κεφάλαιο 3. Αίτια και είδη κακοποίησης	18
3.1 Αίτια κακοποίησης	18
3.2 Χαρακτηριστικά θύτη και θύματος	19
3.3. Είδη κακοποίησης.....	20
Κεφάλαιο 4. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.	23
4.1 Σύγχρονα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης.....	23
4.2 Δίκτυα φροντίδας	24
4.2.1 Κρατικοί Οργανισμοί	25
4.2.2 <i>Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)</i>	26
4.2.3 <i>Αυτοοργανωμένες ομάδες</i>	27
4.3 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού.....	28
4.4 Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία	29
Β' Μέρος: Ερευνητικό	
Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία της έρευνας	31
5.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας	31
5.2. Ερευνητικά Ερωτήματα και ερευνητική υπόθεση.....	31
5.3. Είδος της έρευνας – Ερευνητική στρατηγική.....	32
5.4. Πεδίο Μελέτης - Δείγμα.....	32
5.5. Ερευνητικό Εργαλείο – τεχνικές συλλογής δεδομένων	33
5.6. Ανάλυση της έρευνας	33
5.7. Περιορισμοί της έρευνας.....	34
5.8. Δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή της έρευνας - Αντιμετώπιση.....	35

5.9. Ηθικά διλήμματα	35
5.10. Χρονοδιάγραμμα πτυχιακής	36
Κεφάλαιο 6: Αποτελέσματα έρευνας	38
6.1 Δημογραφικά στοιχεία.....	38
6.2 Το κίνημα #metoo	41
6.3 Αποτελέσματα ερευνητικών ερωτημάτων.....	60
6.4. Συζήτηση αποτελεσμάτων - Συμπεράσματα	64
6.5 Προτάσεις	66
Βιβλιογραφία	68
Παράρτημα.....	74

Εισαγωγή

Η Ελλάδα είναι μια χώρα στην οποία ακόμα διατηρούνται σε μεγάλο βαθμό πατριαρχικές αντιλήψεις στην οικογένεια και κατ' επέκταση στην κοινωνία όπως γίνεται εμφανές από τον ευρωπαϊκό δείκτη ισότητας των φύλων στον οποίο σταθερά καταλαμβάνει την τελευταία θέση (EIGE, 2021). Αν και οφείλει, ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΗΕ, να κυρώσει νόμους για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων (π.χ. Ν 1342/83, Ν 1426/84), αυτό δεν μεταφράζεται σε ουσιαστική αλλαγή στην καθημερινή ζωή των γυναικών (EIGE, 2021). Οι γυναίκες στην Ελλάδα καθημερινά έρχονται αντιμέτωπες με ποικίλες διακρίσεις και δυσκολίες με μοναδικό γνώμονα την έμφυλη ταυτότητα. Όσον αφορά το φαινόμενο της έμφυλης βίας, τον τελευταίο χρόνο παρατηρείται μια αύξηση του φαινομένου καταγγελίας της βίας σε σύγκριση με το παρελθόν. Όπως όμως αναγράφεται στο 23ο Ενημερωτικό Σημείωμα του Παρατηρητηρίου Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ (2019) τα επίσημα στοιχεία για την ενδοοικογενειακή βία και την έμφυλη βία εν γένει είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Τα περισσότερα περιστατικά έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας δεν καταγγέλλονται και πολλές φορές δεν καταγράφονται (Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ, 2019).

Το ίδιο συμβαίνει και με περιστατικά σεξουαλικής βίας που σύμφωνα με το Παρατηρητήριο Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ (2019:7) γίνεται φανερή η έλλειψη ορατότητας του φαινομένου από τη σύγκριση της Ελλάδας και της Σουηδίας, δυο χώρες με σχεδόν ισάριθμο πληθυσμό, όπου στη δεύτερη καταγγέλλονται 14 φορές περισσότεροι βιασμοί. Η παγιωμένη αυτή κατάσταση μεταβλήθηκε, όταν τον Ιανουάριο του 2021 η Σοφία Μπεκατώρου χρυσή Ολυμπιονίκης στην Ιστιοπλοΐα, κατά τη συμμετοχή της σε διαδικτυακή ημερίδα του υφυπουργείου αθλητισμού με θέμα: “Start to Talk/ Σπάσε την Σιωπή - Μίλησε, Μην Ανέχεσαι” μίλησε δημόσια για τον βιασμό της. Κατήγγειλε πως υπέστη βιασμό από αθλητικό παράγοντα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιστιοπλοΐας, ο οποίος ακόμη διατηρούσε τη θέση του (Τα Νέα Team, 2021α). Με αυτόν τον τρόπο η Σοφία Μπεκατώρου ξεκίνησε το ελληνικό κίνημα #metoo. Το κίνημα #metoo ξεκίνησε το 2006 από την ακτιβίστρια και επιζώσα Tarana Burke. Το όραμά της ήταν να δημιουργήσει ένα δίκτυο προσφοράς πόρων, υποστήριξης και θεραπείας στα θύματα σεξουαλικής βίας και κακοποίησης (me too movement, χ.χ.). Έντεκα χρόνια αργότερα μέσω διαφόρων πλατφορμών μέσω κοινωνικής δικτύωσης το κίνημα έγινε παγκοσμίως γνωστό και αποτέλεσε εφαλτήριο για γυναίκες και θύματα σεξουαλικής βίας και κακοποίησης να μοιραστούν τις ιστορίες τους, να κινηθούν νομικά εναντίον του θύτη ή να αναζητήσουν την απαραίτητη υποστήριξη και ενδυνάμωση (Τα Νέα Team, 2021β).

Η αύξηση του φαινομένου καταγγελιών έμφυλης βίας στην Ελλάδα, οι τουλάχιστον 18 γυναικοκτονίες που έχουν τελεστεί στη χώρα μας το έτος 2021 (Σκαλιώνη, 2021) και η επιρροή

της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη διάχυση της πληροφορίας καθιστά το κίνημα “me too” άξιο έρευνας. Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν ενσωματωθεί στην κοινωνική ζωή και το φαινόμενο δημιουργίας διαδικτυακών κοινοτήτων, χρηστών που μοιράζονται κοινά ενδιαφέροντα ή στόχους αυξάνει (Chen,Wang, 2021). Επιπλέον οι άνθρωποι στρέφονται στο διαδίκτυο και στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για εύρεση πληροφοριών ή αναζήτηση υποστήριξης (Sugawara, Narimatsu, Hozewa, Shao, Otami, Fukao, 2012). Θεωρούμε πως οφείλουμε ως εν δυνάμει κοινωνικές λειτουργοί να ερευνήσουμε τη διαδικτυακή κοινότητα που έχει δημιουργηθεί γύρω από το κίνημα #metoo, ώστε να διακρίνουμε τα οφέλη που αυτές προσφέρουν στην ορατότητα των φαινομένων έμφυλης βίας και κακοποίησης, την ενδυνάμωση των επιζώσων, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε έμφυλα ζητήματα και μακροπρόθεσμα στην επίτευξη της ισότητας των φύλων.

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία απαρτίζεται από δύο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο θεωρητικό μέρος συμπεριλαμβάνονται τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η έμφυλη βία και η επιρροή της στην ζωή και την ευημερία των γυναικών τόσο στο παρόν όσο και στο παρελθόν. Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην ανάλυση των κοινωνικών κινημάτων, τη σύσταση και την εξέλιξή τους καθώς και την προσφορά τους στην κοινωνία. Αυτό κρίθηκε απαραίτητο εφόσον το κίνημα #metoo αποτελεί ένα κοινωνικό κίνημα. Στο τρίτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους της παρούσας εργασίας, παρουσιάζονται τα αίτια της κακοποίησης με κίνητρο το φύλο και παρατίθενται ενδεικτικά χαρακτηριστικά των θυτών και των θυμάτων. Τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο επισημαίνονται οι τρόποι αντιμετώπισης και πρόληψης της έμφυλης βίας, οι αρμόδιες δημόσιες και ιδιωτικές δομές απεύθυνσης για υποστήριξη των θυμάτων καθώς και κάποιες αυτοοργανωμένες ομάδες που εμπράκτως έχουν βοηθήσει στην αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας.

Το δεύτερο μέρος αποτελεί το ερευνητικό κομμάτι της πτυχιακής εργασίας. Περιλαμβάνει, στο πέμπτο κεφάλαιο, τον στόχο και τους σκοπούς της εργασίας, την ερευνητική μέθοδο, το ερευνητικό εργαλείο, το είδος και το μέγεθος του δείγματος που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίησή της. Ακόμα αναλύονται οι δυσκολίες που εμφανίστηκαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, ο τρόπος που ξεπεράστηκαν και τα ηθικά διλήμματα που αντιμετωπίστηκαν. Στο έκτο κεφάλαιο παρατίθενται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από αυτήν σε μορφή πινάκων και ανάλυση αυτών. Τέλος, παρουσιάζεται η συζήτηση των αποτελεσμάτων και τα συμπεράσματα της έρευνας.

Α' Μέρος: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

Κεφάλαιο 1. Έμφυλη βία

1.1 Αποσαφήνιση εννοιών

Το φαινόμενο της έμφυλης βίας είναι ένα φαινόμενο που εντοπίζεται παγκοσμίως. Είναι μορφή διάκρισης, θεμελιωμένη στην άνιση κατοχή εξουσίας στις σχέσεις ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες στην πατριαρχική κοινωνία (UN, 2007). Η βία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, να επηρεάσει τη ζωή των θυμάτων με ποικίλους τρόπους και να ασκηθεί από άτομα οικεία ή και άγνωστα. Ως έμφυλη βία ορίζεται σύμφωνα με τους O' Toole & Schiffman (1997:12) “η παραβίαση σε διαπροσωπικό, οργανωσιακό ή πολιτικό επίπεδο προσανατολισμένη ενάντια σε άτομα με κίνητρο την έμφυλη ταυτότητα τον σεξουαλικό προσανατολισμό, ή τη θέση τους στην ιεραρχία ανδροκρατούμενων κοινωνικών συστημάτων, όπως η οικογένεια, ο στρατός, οργανισμοί και εργατικό δυναμικό”. Ο ορισμός αυτός είναι οργανωμένος έτσι ώστε να μην περιορίζεται στην βία κατά των γυναικών, αλλά να εμπεριέχει και τη βία που ασκείται και σε όλα τα άτομα λόγω της έμφυλης ταυτότητάς τους.

Η έννοια «έμφυλη ταυτότητα» είναι απόλυτα συνυφασμένη με την έννοια «φύλο». Στην ελληνική γλώσσα δεν υπάρχουν δύο διαφορετικές έννοιες που να περιγράφουν το βιολογικό, ή αλλιώς καθορισμένο κατά τη γέννηση φύλο (sex), από το κοινωνικό φύλο (gender). Σύμφωνα λοιπόν με την Sherif το φύλο (gender), είναι ένα σχήμα κοινωνικής κατηγοριοποίησης των ατόμων. Έτσι η έμφυλη ταυτότητα αναφέρεται στην επίγνωση του ατόμου αναφορικά με αυτή την κατηγοριοποίηση, και τις ψυχολογικές του σχέσεις με αυτό το σχήμα, όποιες και αν είναι αυτές, είτε περιλαμβάνουν αποδοχή του είτε απόρριψη (1982:376-377).

Η πιο διαδεδομένη μορφή έμφυλης βίας είναι η βία από ερωτικούς συντρόφους ή μέλη της οικογένειας των θυμάτων. Στο παρελθόν επικρατούσαν στην περιγραφή του φαινομένου, όροι όπως ενδοοικογενειακή βία, οικογενειακή βία, ή βία κατά της συζύγου (McHugh, Frieze, 2006). Η ορολογία ανταποκρινόταν στην εστίαση στη βία που βίωναν λευκές ετεροφυλόφιλες παντρεμένες γυναίκες. Αυτό άλλαξε με την πάροδο του χρόνου και αντικαταστάθηκε από τον όρο «βία μεταξύ ερωτικών συντρόφων» (intimate partner violence), ώστε να συμπεριλάβει τα θύματα βίας σε ομοφυλόφιλες σχέσεις και σε σχέσεις εκτός γάμου. (McHugh, Frieze 2006).

1.2 Ιστορική αναδρομή της καταπίεσης των γυναικών

Διαχρονικά οι γυναίκες βιώνουν καταπίεση, στέρηση και καταπάτηση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στην πατριαρχική κοινωνία. Από το να μην έχουν δικαίωμα επιλογής και ελεύθερης βούλησης στο ίδιο τους το σώμα, (π.χ. προξενιά, απαγόρευση τέλεσης άμβλωσης κ.α.) μέχρι την αποστέρηση των κληρονομικών τους δικαιωμάτων στην ιδιοκτησία και την απαγόρευση της εμπλοκής τους στην εργασία, την εκπαίδευση και την πολιτική ζωή (Drewett, 2021). Ιστορικά στη δύση, η ιεραρχία με βάση το φύλο υπήρξε το κύριο μέσο επιβολής τάξης στην πατριαρχική κοινωνία (Fox, 2002). Επηρεασμένη από την αρχαία Ελληνική φιλοσοφία, Ιουδαϊκά-Χριστιανικά θρησκευτικά πιστεύω και τους άγραφους νόμους της εποχής, οι κοινωνίες οργανώθηκαν με βάση την ανδρική υπεροχή και η άσκηση βίας από αυτούς υπήρξε φυσικό επόμενο της επιβολής της κυριαρχίας τους (Fox, 2002). Τις γυναίκες μεταχειρίστηκαν σαν ιδιοκτησία, καθώς αρχικά ανήκαν στον πατέρα τους και αργότερα στον σύζυγό τους, οι οποίοι είχαν κάθε δικαίωμα πάνω τους ενώ πολύ σπάνια αντιμετώπιζαν κυρώσεις για τις πράξεις τους (Drewett, 2021). Στήριξαν αυτές τις πρακτικές και την απάνθρωπη μεταχείριση των γυναικών σε αβάσιμα στερεότυπα που συνιστούσαν την «γυναικεία φύση», όπως ότι οι γυναίκες είναι αδύναμες, λιγότερο έξυπνες, έρμαια των σεξουαλικών τους ορέξεων, παράλογες και εν γένη ανίκανες να ζήσουν μια αυτόνομη ζωή (Fox, 2002).

Στο σήμερα οι γυναίκες έχουν κερδίσει πολλά από τα δικαιώματα που για αιώνες είχαν αποστερηθεί. Αυτό όμως δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι έχει επιτευχθεί η ισότητα των φύλων στην κοινωνία. Αμφότερες οι αναφορές του παγκόσμιου δείκτη χάσματος μεταξύ των φύλων, του World Economic Forum, και του δείκτη ισότητας του European Institute for Gender Equality για το 2021, δείχνουν πως η άνιση μεταχείριση των γυναικών συνεχίζεται. Ο δείκτης χάσματος μεταξύ των φύλων εντοπίζει στον τομέα της πολιτικής ενδυνάμωσης το μεγαλύτερο χάσμα, καθώς οι γυναίκες καταλαμβάνουν το 26.1% από 35.500 κοινοβουλευτικές θέσεις και το 22,6% από τις υπουργικές και το αμέσως μεγαλύτερο στον τομέα της οικονομικής συμμετοχής και ευκαιριών όπου οι γυναίκες καλύπτουν μόνο το 27% υψηλόβαθμων θέσεων (WEF, 2021). Παρομοίως και ο δείκτης ισότητας αποτυπώνει την ανισότητα που βιώνουν εκατομμύρια γυναίκες, με τους τομείς της ισχύος, της γνώσης και του χρόνου να υστερούν περισσότερο (EIGE, 2021). Όσον αφορά την Ελλάδα, στα στατιστικά αντικατοπτρίζεται η μεταχείριση που λαμβάνουν γυναίκες και θηλυκότητες, καθώς στον παγκόσμιο δείκτη χάσματος μεταξύ των φύλων η Ελλάδα βρίσκεται στην 98^η θέση από τις 156 χώρες που ερευνήθηκαν και στον δείκτη ισότητας, κατέχει την τελευταία θέση από τα 28 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (WEF, EIGE, 2021).

1.3 Βία/κακοποίηση με κίνητρο το φύλο

Η βία με κίνητρο το φύλο, είναι μορφή διάκρισης και αποτελεί μια από τις συστημικότερες και συχνότερες καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως, καθώς λαμβάνει χώρα σε κάθε ήπειρο, κάθε χώρα και κάθε κουλτούρα (UN 2007:5). Η βία με κίνητρο το φύλο δεν στρέφεται μόνο κατά των γυναικών, αλλά και κατά άλλων περιθωριοποιημένων από την κοινωνία ομάδων, που μπορεί να μην ακολουθούν τους παραδοσιακούς ρόλους που η κοινωνία καθορίζει για τα φύλα (IASC, 2017). Πληθώρα νόμων έχει κυρωθεί με στόχο την αναχαίτιση του φαινομένου βίας και κακοποίησης με κίνητρο το φύλο, τόσο σε εθνικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Διακήρυξη της Εξάλειψης της Βίας κατά των γυναικών (UN, 1993) ήταν το πρώτο σύνολο νόμων, που αρχικά έθετε το πλαίσιο για το τι συνιστά την βία κατά των γυναικών, τα δικαιώματα των γυναικών και τέλος την πολιτική που πρέπει να ακολουθούν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Δυο χρόνια μετά ακολούθησε η Διακήρυξη και πλατφόρμα δράσης του Πεκίνου (UN, 1995) και το 2015 τέθηκε σαν στόχος η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών στην ατζέντα για το 2030 των Ηνωμένων Εθνών (UN, 2015). Καινοτομία υπήρξε για την νομοθέτηση κατά της έμφυλης βίας, η Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης που κυρώθηκε το 2011. Σημαντικό κομμάτι της υπήρξε η αναγνώριση της έμφυλης βίας ως καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σκοπός της ήταν η πρόληψη περιστατικών βίας και προστασία των θυμάτων μέσω της δημιουργίας δομών και δικτύων φροντίδας για τους επιζώντες (Jouona, 2016).

Σε εθνικό επίπεδο, η Ελλάδα έχει υποχρέωση σαν μέλος αφ' ενός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφ' ετέρου των Ηνωμένων Εθνών να εντάξει στην νομοθεσία της, τόσο τις Διακηρύξεις του ΟΗΕ όσο και τις ευρωπαϊκές συμβάσεις όπως τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (Νόμος 4531/2018 - ΦΕΚ 62/Α/5-4-2018).

Αν και η θέσπιση νόμων είναι σημαντικός παράγοντας για την αναχαίτιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών, δεν αρκεί. Αυτό γίνεται ξεκάθαρο από τα στατιστικά που μας παρουσιάζουν σχετικές έρευνες. Ενδεικτικά 641 με 753 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια ηλικίας 15 και άνω παγκοσμίως, έχουν βιώσει σωματική ή σεξουαλική βία τουλάχιστον μια φορά στη ζωή τους από την ηλικία των δεκαπέντε, ενώ 245 με 307 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια ηλικίας 15 και άνω έχουν βιώσει ένα ή και τα δύο είδη βίας τους τελευταίους 12 μήνες (WHO, 2021). Ακόμα τραγικό είναι το γεγονός ότι περίπου κάθε 11 λεπτά μια γυναίκα δολοφονείται από τωρινό ή παρελθοντικό ερωτικό σύντροφο/ σύζυγο, ή μέλος της οικογένειάς της, με συνολικά

47.000 νεκρές γυναίκες και κορίτσια παγκοσμίως (UNODC, 2021). Στην Ελλάδα η δεύτερη ετήσια έκθεση για την βία κατά των γυναικών, υποδεικνύει σύμφωνα με τις καταγραφές της ΕΛ.ΑΣ. ότι από τα 5.669 καταγγελλόμενα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας για το 2020, στα 4.026 από αυτά το θύμα ήταν γυναίκα, ενώ δολοφονήθηκαν 8 (ΓΓΟΠΠΦ, 2021). Ακόμα στην γραμμή SOS15900 πραγματοποιήθηκαν 8.669 κλήσεις από τις οποίες οι 5.942 αφορούσαν περιστατικά βίας (ΓΓΟΠΠΦ, 2021). Τέλος στα camps προσφύγων για το 2017 καταγράφηκαν 622 καταγγελίες για σεξουαλική βία το 28% των περιστατικών σημειώθηκαν μετά την άφιξή τους στη χώρα υποδοχής (COE, 2018). Δυστυχώς οι αριθμοί αυτοί δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, καθώς πολλές χώρες δεν συλλέγουν δεδομένα σχετικά με το φαινόμενο και πολλά περιστατικά βίας, κακοποίησης και γυναικοκτονίας, είτε δεν δηλώνονται ποτέ, είτε δεν δηλώνονται ως τέτοια. Ενδεικτικά περίπου το 30% των περιστατικών έμφυλης βίας καταγγέλλεται στην αστυνομία (Jourová, 2016).

Κεφάλαιο 2. Κοινωνικά κινήματα

2.1 Κοινωνικά κινήματα

Τα κοινωνικά κινήματα έχουν διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό τη σημερινή πραγματικότητα. Αυτό γίνεται ξεκάθαρο από την ανάλυση κοινωνικών κινήματων που έχουν προκύψει στο παρελθόν, όπως για παράδειγμα το κίνημα για τα πολιτικά δικαιώματα στις Ηνωμένες Πολιτείες του 1950 που μάχονταν την ανισότητα και τον ρατσισμό κατά των μαύρων (Andrews, 2013) ή τις εξεγέρσεις στο Stonewall της Νέας Υόρκης το 1969, όπου άτομα που ανήκουν στην ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα διεκδίκησαν τα δικαιώματά τους (Armstrong, Crage, 2013). Πρόκειται για φαινόμενο που αφορά τη συλλογική δράση αθροίσματος ατόμων με κοινό το αίσθημα αδικίας και στόχο τη διεκδίκηση αιτημάτων, κατά ενός κοινού εχθρού (Neveu, 2002). Τα κοινωνικά κινήματα ασχέτως από τον τομέα δράσης τους χαρακτηρίζονται από κάποια κοινά σημεία, όπως ότι αποτελούν συλλογικό εγχείρημα και αποσκοπούν στην πραγματοποίηση κάποιας αλλαγής που αφορά ήδη υπάρχουσες θεσμικές δομές ή συστήματα (Snow, 2013). Ακόμα, αν και δρουν, συνήθως εκτός θεσμών και οργανισμών, έχουν ως ένα βαθμό οργάνωση για την επίτευξη της ομαλής λειτουργίας τους (Snow, 2013).

Δεν συμμετέχουν όμως όλοι οι άνθρωποι σε κοινωνικά κινήματα ούτε με την ίδια συχνότητα ή συνέπεια. Την εμπλοκή σε αυτά φαίνεται να διευκολύνουν παράγοντες όπως τα κοινωνικά δίκτυα των ατόμων, οι στενές σχέσεις με άλλους ακτιβιστές, ή παρελθοντική εμπλοκή σε κάποιο κίνημα (Neveu, 2002). Επιπλέον συντελεστής στην ανάμειξη ατόμων σε κοινωνικά κινήματα, είναι η διαθεσιμότητα πόρων και χρόνου (Corrigan, Brown, 2011). Τέλος κρίσιμο στοιχείο για την συνέπεια στην εμπλοκή των ατόμων σε ένα κίνημα είναι η αντίληψη που έχουν για το αντίκτυπο που έχει αυτό στην κοινωνία (Passy, Giugni, 2001).

Για να μπορέσουν να επιτευχθούν οι διεκδικήσεις που αποσκοπεί το εκάστοτε κοινωνικό κίνημα χρησιμοποιεί πληθώρα πρακτικών. Γνωστά μέσα διεκδίκησης των αιτημάτων των κοινωνικών κινήματων διαχρονικά, έχουν υπάρξει η απεργία, η διαδήλωση, που μπορεί να περιλαμβάνει μικροφωνική παρέμβαση και ομιλίες, η κατάληψη δημοσίου κτιρίου ή χώρου εν γένη (Neveu, 2002). Παρ'όλο που οι πρακτικές αυτές ακόμα χρησιμοποιούνται με την πάροδο του χρόνου η μορφή και ο τρόπος δράσης των κοινωνικών κινήματων έχει αλλάξει σε κάποιο βαθμό. Μια νέα μορφή ακτιβισμού έχει αναδυθεί η οποία ονομάζεται «hashtag activism» (Drewett, 2021). Χρησιμοποιείται ευρέως σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης όπως για παράδειγμα το

instagram ή το twitter, με σκοπό την στοχευμένη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των χρηστών της πλατφόρμας σε περιβαλλοντικά, ανθρωπιστικά, ή πολιτικά ζητήματα (Moscatto, 2016).

2.2 Φεμινιστικό κίνημα

Το φεμινιστικό κίνημα είναι κίνημα με συνεχή δράση εδώ και δεκαετίες. Ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '80 και συνεχίζει να είναι στο προσκήνιο διαρκώς μεταβαλλόμενο μέχρι σήμερα. Αναλόγως με τα αιτήματα που εκφράζει και τη χρονολογία, εντοπίζονται τέσσερα κύματα του φεμινιστικού κινήματος.

Το πρώτο κύμα ξεκίνησε το 1848 στο συνέδριο Seneca Falls όπου η Elizabeth Stanton Cady ανήγγειλε την ισότητα ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες και ανέδειξε την αναγκαιότητα η γυναίκα να είναι αυτόνομη στον θεσμό του γάμου (Fox, 2002). Ο πρωτοκυματικός φεμινισμός αφορούσε κυρίως λευκές γυναίκες που ανήκαν στη μεσαία τάξη και ως κύρια αιτήματα είχε την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σχετικά με το κύρος και την κατοχή ιδιοκτησίας στα πλαίσια της κοινωνίας (LeGates, 2001). Ακόμα σημαντικά αιτήματα του πρώτου κύματος ήταν η συμμετοχή των γυναικών στη διαδικασία της ψήφου και στη γενικότερη συμμετοχή τους στην πολιτική (Rampton, 2008). Στο πρώτο αυτό κύμα εντάσσονται και οι Σουφραζέτες.

Το δεύτερο φεμινιστικό κύμα αρχίζει περίπου το 1968 - 1969, παρακινημένο από το βιβλίο της Betty Friedens "The Feminist Mystique" (1963), με κύρια αιτήματα την ισότητα στην εκπαίδευση και στον χώρο εργασίας, αλλά και στο δικαίωμα των γυναικών στο σώμα τους και έλεγχο της αναπαραγωγής τους (Gosse, 2005). Ο δευτεροκινηματικός φεμινισμός, αν και παρέμεινε κυριαρχούμενος από λευκές γυναίκες της μεσαίας τάξης (Brunell, Burkett, 2021), άρχισε να συσχετίζει την καταπίεση των γυναικών με έννοιες όπως η πατριαρχία, ο καπιταλισμός, οι παραδοσιακοί έμφυλοι ρόλοι και η ετεροκανονικότητα (Rampton, 2008). Το δεύτερο φεμινιστικό κύμα ήταν σαφώς πιο ριζοσπαστικό από το πρώτο, καθώς στράφηκε εναντίων των στερεοτύπων που υπήρχαν για τις γυναίκες, αρνούμενο τις συνθήκες αυτές που καθιστούν τις γυναίκες αντικείμενα προς τέρψη των ανδρών όπως για παράδειγμα το μακιγιάζ και τα ρούχα που θεωρούνταν αποκαλυπτικά (Rampton, 2008).

Το τρίτο φεμινιστικό κύμα με αφετηρία την δεκαετία του 1990, με κύριο χαρακτηριστικό την άρνηση των γυναικών να επικυρώσουν την πατριαρχική κοινωνία με την συμμετοχή τους σε αυτή (Brunell, Burkett, 2021). Είχε ως στόχο την υπονόμηση των δομών εξουσίας, και την δημιουργία

νέων μέσω της εκ νέου οικοδόμησης της κοινωνίας (Brunell, Burkett, 2021). Επιχείρησε να αναδιαμορφώσει τις αντιλήψεις σχετικά με τις γυναίκες προβάλλοντας πρότυπα που τις θέλουν ευφυής ισχυρές και ανεξάρτητες, έχοντας τον πλήρη έλεγχο της σεξουαλικότητά τους (Brunell, Burkett, 2021). Ο τριτοκυματικός φεμινισμός, επηρεασμένος από μετααποικιακές/μεταμοντέρνες ιδέες, προσπάθησε να πάρει πίσω λέξεις και αντικείμενα- σύμβολα που αντικειμενοποιούσαν τις γυναίκες ορίζοντας οι ίδιες για τον εαυτό τους πρότυπα ομορφιάς (Rampton, 2008). Στο τρίτο αυτό κύμα έγινε η επανοικειοποίηση του σώματος, ξεπεράστηκαν τα όρια του φύλου και επιτέλους το φεμινιστικό κίνημα υπήρξε συμπεριληπτικός χώρος για όλα τα άτομα ασχέτως τάξης, φυλής και φύλου (Rampton, 2008).

Το τέταρτο κύμα έκανε την εμφάνιση του κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2010 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα (Rivers, 2017). Κύριος στόχος του είναι η αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης, κακοποίησης και της κουλτούρας βιασμού που είναι ριζωμένη στην κοινωνία (Rivers, 2017). Ο τεταρτοκυματικός φεμινισμός επαναφέρει τα αιτήματα του δεύτερου κύματος, καθώς αφενός θίγει το ζήτημα των εργασιακών συνθηκών και απαιτεί ίση πληρωμή και αφετέρου αναδεικνύει την συνεχή βία, κακοποίηση και παρενόχληση που βιώνουν ακόμα ατομικότητες στην καθημερινότητά τους λόγω της πατριαρχικής κοινωνίας και της κουλτούρας του βιασμού που είναι εμποτισμένη στις δομές της (Rampton, 2008). Το κύμα αυτό πρεσβεύει έναν φεμινισμό διαθεματικό και συμπεριληπτικό, ενσωματώνοντας σε αυτόν την πάλη ενάντια στον ρατσισμό, την ομοφοβία και τρανσφοβία, τον ηλικιακό ρατσισμό, την ταξική προκατάληψη, τις διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρίες και τις διακρίσεις κατά ατόμων με κίνητρο την ταυτότητα φύλου (Rampton, 2008).

2.3 Κίνημα #metoo

Το κίνημα #metoo συγκαταλέγεται στην κατηγορία μιας νέας μορφής κοινωνικών κινημάτων, που όπως αναφέρθηκε παραπάνω ονομάζεται «hashtag activism». Η εμπνεύστρια του κινήματος Tarana Burke, ακτιβίστρια και επιζώσα, χρησιμοποίησε την φράση «me too» το 2006 με στόχο την ευαισθητοποίηση, αναφορικά με την έμφυλη βία και την σεξουαλική κακοποίηση πολλαπλώς περιθωριοποιημένων ατόμων (Trott, 2020). Κατά τη διάρκεια της εργασίας της ως σύμβουλος σε κατασκήνωση, μια ανήλικη επιζώσα της εκμυστηρεύτηκε την δική της ιστορία σεξουαλικής κακοποίησης (Burke, χ.χ.). Αυτό το γεγονός πυροδότησε την θέλησή της να βοηθήσει γυναίκες και κορίτσια που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας, να ενδυναμωθούν και να θεραπευτούν

(Burke, χ.χ.). Έντεκα χρόνια μετά, η ηθοποιός Alyssa Milano μοιράστηκε την δική της ιστορία σεξουαλικής παρενόχλησης από τον παραγωγό ταινιών Harvey Weinstein στο twitter, χρησιμοποιώντας το hashtag #metoo (Trott, 2020). Το tweet αυτό διαδέχθηκαν εκατομμύρια tweet ατόμων που μοιράζονταν τις δικές τους ιστορίες σεξουαλικής κακοποίησης και βίας. Συγκεκριμένα σε λιγότερο από ένα μήνα το hashtag #metoo είχε χρησιμοποιηθεί σε πάνω από ένα εκατομμύριο εβδομήντα χιλιάδες tweets σε ογδόντα πέντε χώρες παγκοσμίως (Park, 2017).

Το κίνημα me too εισάχθηκε στην Ελλάδα από τον χώρο του αθλητισμού, όταν η χρυσή ολυμπιονίκης Σοφία Μπεκατώρου μοιράστηκε, σε συναφή ημερίδα του υφυπουργείου αθλητισμού, την δική της ιστορία σεξουαλικής κακοποίησης από αθλητικό παράγοντα (Τα Νέα Team, 2021). Την καταγγελία αυτή ακολούθησαν χιλιάδες καταγγελίες, τόσο από τον αθλητικό και καλλιτεχνικό χώρο με τις καταγγελίες εναντίων αθλητικών παραγόντων, Λιγνάδη, Φιλιππίδη κ.α όσο και από την ευρύτερη κοινωνία (Μάνδρου, 2022). Κάποιες δίκες του ελληνικού me too δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω παραγραφής, κάποιες είναι σε εξέλιξη και κάποιες άλλες έληξαν χωρίς να υπάρξει δικαίωση πράγμα που καταδεικνύει την απραξία της ελληνικής δικαιοσύνης σε περιπτώσεις έμφυλης και σεξουαλικής βίας (Μάνδρου, 2022). Το κίνημα me too επανέφερε στο προσκήνιο το φαινόμενο της έμφυλης βίας και κακοποίησης που διαχρονικά μαστίζει την Ελλάδα και δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες ώστε τα θύματα να μιλήσουν και να διεκδικήσουν νομική ή κοινωνική δικαίωση (Μάνδρου, 2022).

Κεφάλαιο 3. Αίτια και είδη κακοποίησης

3.1 Αίτια κακοποίησης

Τόσο στη διεθνή όσο και στην ελληνική βιβλιογραφία εντοπίζονται αρκετές αναφορές στα αίτια της έμφυλης βίας, οι οποίες συχνά επικεντρώνονται στα κοινωνικο-δημογραφικά αλλά και σε άλλα ατομικά χαρακτηριστικά των θυτών, ως αιτίων του φαινομένου. Εν προκειμένω θα εξεταστούν τα αίτια της κακοποίησης των γυναικών υπό το πρίσμα της φεμινιστικής θεωρίας.

Αρχικά, ένας από τους βασικότερους παράγοντες, που οδηγούν στην γυναικεία κακοποίηση, είναι εκείνος των κοινωνικών στερεοτύπων. Κοινωνικοί ρόλοι, συμπεριφορές και προσδοκίες είναι συνδεδεμένοι με κάθε φύλο. Ήδη από πολύ μικρές ηλικίες τα παιδιά μεγαλώνουν με κοινωνικά στερεότυπα ανάλογα με το φύλο τους. Ρούχα, παιχνίδια, δραστηριότητες, χρώματα, είναι διαχωρισμένα σε αγόρια και κορίτσια (Brown & Stone, 2016).

Μέχρι το 1970 οι θεωρίες που μελετούσαν τη βία κατά των γυναικών επικεντρώνονταν στα βιολογικά χαρακτηριστικά των ανδρών καθώς και στη ψυχοπαθολογία τους. Σε αντίστοιχες μελέτες οι ερευνητές δεν συμπεριλάμβαναν το ρόλο του φύλου, τη σημασία της εξουσίας και τη συστημική διάσταση της βίας. Το φεμινιστικό κίνημα έφερε σημαντικές αλλαγές στο τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την βία κατά των γυναικών καθώς, στο πλαίσιο της φεμινιστικής θεωρίας, αναδείχθηκε ως μία από τις κύριες μορφές άσκησης εξουσίας και ελέγχου. Έτσι, η κακοποίηση των γυναικών θεωρείται ως έκφανση κοινωνικού ελέγχου ώστε να διατηρηθεί η γυναικεία υποταγή τόσο στις διαπροσωπικές σχέσεις όσο και κοινωνικά, πολιτικά και εργασιακά. (O'Neil, 1999).

Σύμφωνα με τη φεμινιστική θεωρία, επομένως, η βία που ασκείται από άντρες κατά των γυναικών αποτελεί εκδήλωση της αντρικής εξουσίας που αναπαράγεται και προωθείται μέσω ενός ευρέως φάσματος κοινωνικών ανισοτήτων (Lombard, 2013). Τα κοινωνικά στερεότυπα προωθούν το πρότυπο των δύο φύλων με πρώτο και κυρίαρχο φύλο το αρσενικό και δεύτερο το γυναικείο. Ο άντρας είναι εκείνος που συγκεντρώνει στο πρόσωπό του την εξουσία μέσα στο σπίτι, ενώ η γυναίκα προωθείται ως νοικοκυρά, ως μάνα που οφείλει να ασχολείται με το νοικοκυριό και πρέπει να υποτάσσεται στον «αρχηγό» της οικογένειας (Denmark, 2007).

3.2 Χαρακτηριστικά θύτη και θύματος

Όπως έχει υποστηριχθεί, οι άνδρες που ασκούν την έμφυλη βία έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία τους ωθούν στην υιοθέτηση αντίστοιχων συμπεριφορών. Πιο συγκεκριμένα, οι θύτες είναι συχνά αυτοί που έχουν εσωτερικεύσει τις πατριαρχικές αντιλήψεις περί αρρενωπότητας και αναπτύσσουν εξουσιαστικά χαρακτηριστικά προκειμένου να διατηρήσουν τα προνόμια και την εξουσία που απορρέουν από την έμφυλη ταυτότητά τους (World Health Organization, 2014. Ακόμη, πεποιθήσεις πως οι γυναίκες είναι αδύναμες σε σχέσεις με τους άντρες, πρέπει να τους ικανοποιούν σεξουαλικά και πρέπει να περιορίζονται στο σπίτι και την ανατροφή των παιδιών είναι εμφανής σε κακοποιητικούς άνδρες. Έτσι, οι θύτες θεωρούν τις γυναίκες κτήμα τους, με μεγαλύτερο παράδειγμα τις γυναικοκτονίες που γίνονται από πρώην συντρόφους. (Hunnicut, 2009)

Οι θύτες μέσω της κυριαρχίας θεωρούν πως προστατεύουν τον ανδρισμό τους. Μέσω αυτής επιβεβαιώνουν πως είναι καλύτερα κοινωνικά από τις γυναίκες. Η διατήρηση του ανδρισμού τους τόσο σαν αίσθηση όσο και κοινωνικά είναι από τους λόγους που κακοποιούν τις συντρόφους τους (Lombard, 2013). Τέλος, η ερωτική πράξη αποτελεί μέσο τόνωσης του ανδρισμού και επίδειξη εξουσίας (Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού, 2006) .

Όπως αναφέρθηκε και στους άνδρες, έτσι και οι γυναίκες γαλουχούνται με στερεοτυπικά κοινωνικά πρότυπα. Οι ρόλοι αυτοί τις θέλουν καλές μητέρες, καλές συζύγους και φροντιστές της οικογένειας, έτσι λοιπόν τους δημιουργείται το αίσθημα της ενοχής εάν δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε αυτό το πατριαρχικό μοντέλο(Παπαμιχαήλ, 2008).

Το μορφωτικό επίπεδο, ψυχοπαθολογικά χαρακτηριστικά, κατανάλωση ψυχοτρόπων ουσιών έχουν συνδεθεί με τα χαρακτηριστικά του θύματος και του θύτη. Ωστόσο τέτοια χαρακτηριστικά είναι επικίνδυνο να χρησιμοποιούνται ως γενική αποδοχή καθώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως άλλοθι του θύτη ή να στιγματίσουν το θύμα (Κ.Ε.Θ.Ι. , 2003). Σύμφωνα λοιπόν, με τη φεμινιστική θεωρία η ενδοοικογενειακή βία είναι απόρροια της σεξιστικής, πατριαρχικής δομής της κοινωνίας στην οποία ζούμε (James, 2008) και όχι συγκεκριμένων ατομικών χαρακτηριστικών.

3.3. Είδη κακοποίησης

Η έμφυλη βία μπορεί να λαμβάνει διαφορετικές μορφές και, για να διευκολυνθεί η αναγνώρισή τους έχει εντοπιστεί μία γενική διάκριση σε σωματική, ψυχολογική/συναισθηματική και σεξουαλική βία.

Αρχικά, λοιπόν, η σωματική βία αφορά την πρόκληση σωματικού πόνου ή βλάβης και μπορεί να κυμαίνεται από ένα χαστούκι έως τη σοβαρή σωματική βλάβη, όπου στην έσχατη μορφή της μπορεί να καταλήξει ακόμη και σε ανθρωποκτονία (World Health Organization, 2012). Εδώ, είναι σημαντικό να αναφερθεί ο όρος «γυναικοκτονία» ο οποίος, σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020) αφορά τις δολοφονίες γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του φύλου τους. Ο όρος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη δολοφονία γυναίκας ως αποτέλεσμα άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο, τον βασανισμό και τη δολοφονία γυναίκας ως αποτέλεσμα μισογνισμού, τη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών ως «εγκλήματα για λόγους τιμής», τη στοχευμένη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων, και περιπτώσεις γυναικοκτονίας οι οποίες συνδέονται με συμμορίες, το οργανωμένο έγκλημα, εμπόρους ναρκωτικών και την εμπορία γυναικών και κοριτσιών.

Συχνά η σωματική κακοποίηση κλιμακώνεται τόσο σε ένταση όσο και σε συχνότητα με κάποιες από τις μορφές της να είναι το σπρώξιμο, τα χαστούκια, οι γροθιές και οι κλωτσιές, το τράβηγμα μαλλιών, η πρόκληση εγκαυμάτων, τραύματα που προκαλούνται από μαχαίρα και αιχμηρά αντικείμενα, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων για λόγους που δεν σχετίζονται με την υγεία και η απόπειρα πνιξίματος. (Κ.Ε.Θ.Ι. , 2003)

Αντίστοιχα, η σεξουαλική βία σύμφωνα με την Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020) περιλαμβάνει τον εξαναγκασμό του θύματος σε κολπική, πρωκτική ή στοματική διείσδυση σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα του θύτη, χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε μέλος του σώματος ή κάποιο αντικείμενο, καθώς επίσης και τον εξαναγκασμό του θύματος να έρθει σε επαφή με τρίτο άτομο. Η ελεύθερη βούληση και η αυτοδιάθεση της γυναίκας παραβιάζεται και καταπατείται. Ο εξαναγκασμός σε πράξεις σεξουαλικού περιεχομένου ορίζεται ως σεξουαλική κακοποίηση και οι γυναίκες ως θύματα σεξουαλικής κακοποίησης (Αδαμάκη, 2021). Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως μέχρι το 1970 ο βιασμός σε συζυγικά πλαίσια θεωρούνταν μέρος των συζυγικών καθηκόντων της γυναίκας (Bergen, 2006).

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (χ.χ) αναφέρει πως σεξουαλική βία μπορεί να αποτελεί και οποιοδήποτε ανεπιθύμητο σεξουαλικό σχόλιο προς ένα άτομο (σεξουαλική παρενόχληση), είτε στο δρόμο, είτε στο σπίτι, είτε στην εργασία του θύματος. Η σεξουαλική κακοποίηση είναι απόρροια των πατριαρχικών αντιλήψεων και στερεοτύπων που θέλει τον άντρα υποκείμενο και τη γυναίκα αντικείμενο (Γκασούκα, 2013).

Η ψυχολογική βία αποτελεί κάθε λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, η οποία προκαλεί συναισθηματική ή διανοητική βλάβη και σκοπός της είναι η υποταγή και χειραγώγηση του θύματος μέσω του εκφοβισμού (Netto et al., 2015). Γυναίκες που κακοποιούνται σωματικά και σεξουαλικά έχουν κακοποιηθεί και ψυχολογικά, είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί πως σχέσεις οι οποίες ξεκινούν ως ψυχολογικά κακοποιητικές είναι πολύ πιθανό να καταλήξουν σωματικά και σεξουαλικά κακοποιητικές (Murphy and O'Leary, 1989).

Η ψυχολογική βία μπορεί να λάβει διαφορετικές μορφές όπως η κοινωνική απομόνωση, η απομόνωση, δηλαδή, από φίλους, οικογένεια, εργασία και κοινωνική ζωή, καθώς το θύμα χάνει κατά αυτόν τον τρόπο το υποστηρικτικό του περιβάλλον και είναι δυσκολότερο να αναζητήσει βοήθεια. Ακόμη, μπορεί να λάβει τη μορφή λεκτικής βίας, όπως απειλές, φωνές, εξυβρίσεις, υποτιμητικά σχόλια και τρομοκρατία του θύματος (Huecker & Smock, 2018). Ο άντρας με αυτό το τρόπο δημιουργεί ένα αίσθημα φόβου προς τη γυναίκα, απειλώντας τη πως εάν δεν συμμορφωθεί με τις επιθυμίες του κάτι κακό θα συμβεί (Walker, 1989). Η λεκτική βία συνοδεύεται σχεδόν πάντα από σωματική και σεξουαλική κακοποίηση. Ο θύτης μειώνει και υποτιμά το θύμα δημιουργώντας και διατηρώντας την εικόνα του κυρίαρχου (Karakurt & Silver, 2013). Ακόμη, εντοπίζεται και η οικονομική βία, η οποία αναφέρεται στο πλήρη οικονομικό έλεγχο του θύματος από τον θύτη. Έτσι, ο θύτης είτε απαγορεύει στο θύμα να συνεχίσει την εργασία του, είτε διαχειρίζεται εκείνος όλα τα εισοδήματα του σπιτιού, αποστερώντας στο θύμα την οικονομική του ανεξαρτησία. Με αυτό το τρόπο το θύμα εξαρτάται από το θύτη οικονομικά και ως αποτέλεσμα, στερείται και άλλων ελευθεριών ως προς την αυτό-διάθεσή του και την κοινωνική του ζωή (Fawole, 2008).

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθούν και άλλες μορφές βίας οι οποίες λαμβάνουν προσοχή κατά τα τελευταία χρόνια, όπως είναι η διαδικτυακή παρακολούθηση, διαδικτυακή παρενόχληση και μη συναινετική πορνογραφία. Σύμφωνα, λοιπόν, με την Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020):

Η διαδικτυακή παρακολούθηση αναφέρεται στην παρακολούθηση του θύματος από το θύτη μέσω του διαδικτύου, και η πρόκληση , ανασφάλειας και φόβου στο θύμα.

Η διαδικτυακή παρενόχληση αναφέρεται στην επίμονη αποστολή μηνυμάτων, συχνά σεξουαλικού περιεχομένου, σεξουαλικές και σωματικές απειλές προσβολές και δυσφημίσεις που αφορούν τον σεξουαλικό προσανατολισμό, το φύλο καθώς και άλλα χαρακτηριστικά του θύματος.

Τέλος, η μη συναινετική πορνογραφία αναφέρεται είτε στη μη συναινετική βιντεοσκόπηση των θυμάτων είτε στη δημοσιοποίηση βίντεο, φωτογραφιών του θύματος χωρίς τη συγκατάθεση του (revenge porn). Ως αποτέλεσμα, δημιουργείται έντονο αίσθημα ντροπής στα θύματα τα οποία πολλές φορές αποκόπτονται κοινωνικά, παρουσιάζουν κατάθλιψη και σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγούνται στην αυτοκτονία.

Κεφάλαιο 4. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

4.1 Σύγχρονα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης

Είναι ευρέως γνωστό ότι η πρόληψη είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε κοινωνικού προβλήματος που εμφανίζεται στην κοινωνία. Ειδικά για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, υπεγράφη το 2011 και τέθηκε σε εφαρμογή το 2014 η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, η οποία μέχρι τον Μάρτιο του 2019 είχε υπογραφεί από 46 χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (Σύμβαση του συμβουλίου της Ευρώπης, Κωνσταντινούπολη, 2011)

Η Σύμβαση αυτή καταδικάζει όλες τις κακοποιητικές εκφάνσεις εναντίων των γυναικών. Επίσης αναγνωρίζει τη βία αυτή ως απόηχο των ιστορικά άνισων σχέσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών και για τον λόγο αυτό στο Κεφάλαιο III, Άρθρα 12-17, τονίζεται η ανάγκη της απόρριψης κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων όσον αφορά τους ρόλους και την συμπεριφορά των δύο φύλων. Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 13 σχετικά με την αφύπνιση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας τα κράτη υποχρεώνονται στο να πραγματοποιούν εκστρατείες και δράσεις με σκοπό την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, σε συνεργασία με κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και να εγκρίνουν και να προωθούν διδακτικό υλικό πάνω στο θέμα της ισότητας και του αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των φύλων.

Ως προς την πρόληψη του φαινομένου, λοιπόν, όπως έχει υποστηριχθεί, χρειάζεται μια πολυεπίπεδη και συστηματική προσέγγιση που θα περιλαμβάνει την ίδρυση νέων εξειδικευμένων υπηρεσιών και δομών ώστε να μπορέσει να αντιμετωπιστεί το ζήτημα ριζικά (Haley & Braun - Halley, 2000; Walker, 1989). Η πρόληψη από φορείς προστασίας και βοήθειας προς τις γυναίκες θύματα βίας χωρίζεται σε τρία επίπεδα, το πρωτογενές, το δευτερογενές και το τριτογενές.

Η πρωτογενής πρόληψη περιλαμβάνει την κατανόηση και την παρέμβαση ενάντια στους παράγοντες που θέτουν τις γυναίκες σε κίνδυνο περιστατικών βίας (Αρτινοπούλου, 2000). Επίσης αφορά την αμφισβήτηση και τη μάχη κατά των κοινωνικών σχέσεων εξουσίας, των πατριαρχικών δομών καταπίεσης, του θεσμικού και του καθημερινού σεξισμού. Μία τέτοια κίνηση θα μπορούσε να είναι η αλλαγή του νομικού πλαισίου, η οποία θα βοηθήσει στην ανάπτυξη πολυάριθμων πολιτικών. Οι πολιτικές που θα προκύψουν με τη σειρά τους οφείλουν να στοχεύουν στο να αντιμετωπίζουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών, να προωθούν την ισότητα των φύλων

και να παρέχουν ένα ασφαλές πλαίσιο, προκειμένου να διευκολύνουν τα θύματα βίας και κακοποίησης να απευθυνθούν στις αρμόδιες Αρχές, να καταγγείλουν περιστατικά και να δεχθούν τις απαραίτητες υπηρεσίες προστασίας σε ψυχολογικό, κοινωνικό και νομικό επίπεδο (Sohal & James- Hanman, 2013).

Η δευτερογενής πρόληψη έχει ως απώτερο σκοπό τη δημιουργία προγραμμάτων, τα οποία θα στοχεύουν στον εντοπισμό γυναικών που απειλούνται από το ενδεχόμενο κακοποίησης από κάποιον άνδρα (Αρτινοπούλου, 2000). Στο επίπεδο αυτό είναι πολύ σημαντική η άρτια εκπαίδευση των επαγγελματιών οι οποίοι είναι πιο πιθανό να έρθουν σε επαφή με θύματα κακοποίησης. Σε αυτήν την κατηγορία επαγγελματιών ανήκει, μεταξύ άλλων, το ιατρικό προσωπικό, στις περιπτώσεις τραυματισμών ως αποτέλεσμα της κακοποίησης, οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας, αλλά και οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι καλούνται να εντοπίζουν έγκαιρα τους μαθητές που είναι πιθανό να διαβιούν σε περιβάλλον κακοποίησης (Sharps, Campbell, Baty, Walker & Bair-Merritt, 2008).

Τέλος, η τριτογενής πρόληψη συνδέεται με προγράμματα παρέμβασης, εφόσον έχει ήδη κακοποιηθεί μία γυναίκα, επιδιώκοντας την υποστήριξη και τη μη επαναθυματοποίησή της (Αρτινοπούλου, 2000). Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας είναι να ενδυναμωθεί η γυναίκα ώστε να καταστεί ανεξάρτητη και ικανή να παίρνει τις δικές της αποφάσεις. Οι σύνθητες παρεμβάσεις τριτογενούς πρόληψης είναι τα καταφύγια γυναικών, οι ομάδες ομοτίμων και η παροχή νομικών υπηρεσιών.

4.2 Δίκτυα φροντίδας

Η κοινωνική υποστήριξη αποτελεί μια διαμεθοδική και πολυεπίπεδη παρέμβαση, οι δράσεις της οποίας συμβάλλουν στην παροχή βοήθειας. Περιλαμβάνει τη συναισθηματική υποστήριξη, την πληροφόρηση και την παρότρυνση για λήψη απόφασης, μέσα από μια σφαιρική ενημέρωση και διαρκή υποστήριξη (Trancy, 2002).

Σύμφωνα με τον Thompson (1995) υπάρχουν πέντε καίριες λειτουργίες της κοινωνικής υποστήριξης που ως στόχο έχουν τη μείωση των αρνητικών συνεπειών για τον εξυπηρετούμενο, ενώ ταυτόχρονα προσπαθούν να τον/την προστατέψουν από νέες αγχογόνες καταστάσεις: 1) Η συναισθηματική υποστήριξη μέσα από τη διαβεβαίωση ότι δεν είναι μόνος/η, 2) η συμβουλευτική και η καθοδήγηση για την αντιμετώπιση γεγονότων που αποτελούν πρόκληση ζωής, 3) η

πρόσβαση στην πληροφόρηση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τις υλικές παροχές, 4) η εκπαίδευση σε δεξιότητες για την είσοδο στην αγορά εργασίας και 5) η πρόληψη για την περαιτέρω έκθεση σε κίνδυνο κακοποίησης.

Στην παροχή της εν λόγω υποστήριξης καίριος είναι ο ρόλος των δικτύων φροντίδας. Τα δίκτυα προωθούν τη διασύνδεση και τη συνεργασία σε διαφορετικούς οργανισμούς και υπηρεσίες και διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες. Σύμφωνα με την Tracy (2002) τα κοινωνικά δίκτυα αποτελούν μηχανισμούς διαμέσου των οποίων μπορούν να λειτουργούν τα προγράμματα κοινωνικής στήριξης. Τα δίκτυα αυτά αποτελούνται από κρατικούς οργανισμούς, ΜΚΟ, αλλά και αυτόνομες αυτοοργανωμένες ομάδες.

4.2.1 Κρατικοί Οργανισμοί

Στον τομέα αυτό εντάσσονται φορείς που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας σε κεντρικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο. Πρόκειται για φορείς που είναι θεσμοθετημένοι και έχουν νομική υποχρέωση να παρέχουν κοινωνική πρόνοια. Σύμφωνα με την Α. Κανδυλάκη (“Δίκτυα κοινωνικής προστασίας” σελ. 462) «οι υπηρεσίες στις οποίες μπορεί να αποτανθεί κάποιος/α, που είναι θύμα βίας μέσα στο οικογενειακό του περιβάλλον μπορεί να είναι υπηρεσίες υγείας όπως Νοσοκομείο, Κέντρο Υγείας ή Κέντρο Ψυχικής υγείας. Ενδέχεται να είναι ένα Αστυνομικό Τμήμα ή κάποια νομική υπηρεσία π.χ. Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων ή μια Κοινωνική Υπηρεσία». Επιπλέον, σε θεσμικό πλαίσιο λειτουργούν και συγκεκριμένα δίκτυα υποστήριξης όπως η Γενική Γραμματεία Ισότητας, στην οποία εντάσσεται το Γραφείο Ισότητας και οι κατά τόπους Ξενώνες και κέντρα Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών. (Α. Κανδυλάκη “Δίκτυα κοινωνικής προστασίας” σελ. 462).

Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)

Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) ιδρύθηκε το 1994, σημείωσε αυξητική κοινωνική δράση ιδιαίτερα από το 2000 και μετα με σκοπό την ανάδειξη του φαινομένου της έμφυλης βίας μέσω συντονισμένης καμπάνιας για την ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου καθώς και τη βοήθεια των κακοποιημένων γυναικών μέσω συμβουλευτικών και υποστηρικτικών προγραμμάτων. (Σ. Χατζηφωτίου ‘Δίκτυα κοινωνικής προστασίας’ σελ. 484). Επιδιώκει την

προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής και οικονομικής ζωής, με κύριο στόχο την εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων και ανισοτήτων. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που δίνονται στην ιστοσελίδα του ΚΕΘΙ για την λειτουργία του «Το ΚΕΘΙ λειτουργεί 14 Συμβουλευτικά Κέντρα στις πρωτεύουσες των διοικητικών περιφερειών της χώρας για γυναίκες που έχουν υποστεί έμφυλη βία/ή και πολλαπλές διακρίσεις. Τα 14 Συμβουλευτικά Κέντρα αυτά, μαζί με τα υπόλοιπα 27 που ανήκουν στους Δήμους όπου εδρεύουν, εντάσσονται στο Δίκτυο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΠΦ) για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών. Επίσης, στο Δίκτυο της ΓΓΟΠΠΦ ανήκει η τηλεφωνική γραμμή 15900, η οποία λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο, κάθε μέρα, αλλά και οι είκοσι Ξενώνες Φιλοξενίας γυναικών-θυμάτων βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων, καθώς και των παιδιών τους.» (www.kethi.gr)

4.2.2 Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

Ένας **Μη Κυβερνητικός Οργανισμός (ΜΚΟ)** είναι ένας νομικά συγκροτημένος οργανισμός που δημιουργήθηκε από φυσικά ή νομικά πρόσωπα και λειτουργεί ανεξάρτητα από κάθε κυβέρνηση. Οι οργανώσεις αυτές λειτουργούν με άδεια κρατικών αρχών και λειτουργούν κάτω από την εποπτεία των Υπουργείων Κοινωνικής Πρόνοιας και Οικονομικών ώστε να διασφαλίζονται ποιοτικά οι υπηρεσίες που παρέχουν. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της ΓΓΙ μέχρι το 2015 υπάρχουν καταγεγραμμένες 75 Γυναικείες Οργανώσεις. Κάποιες από αυτές είναι:

Η Μη Κυβερνητική Οργάνωση **W.I.N. HELLAS***- Διεθνής Υποστήριξη Γυναικών ιδρύθηκε στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο του 2006 με σκοπό την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Η **W.I.N. HELLAS** δραστηριοποιείται στον τομέα της πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών και της προώθησης της ισότητας των φύλων. Μέσω του δικτύου των επιστημονικών συνεργατών της (ψυχολόγων, συμβούλων ψυχικής υγείας, δικηγόρων κ.α.), η W.I.N. HELLAS προσφέρει ψυχο – κοινωνική στήριξη στις γυναίκες που υφίστανται οποιασδήποτε μορφής κακοποίηση, στο οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό τους περιβάλλον. Παρέχει ψυχολογική στήριξη μέσω εξειδικευμένων ψυχο-εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ενδυνάμωση των γυναικών, νομική συμβουλευτική και διασύνδεση με αρμόδιες υποστηρικτικές δομές και φορείς μέσω της γραμμής υποστήριξης γυναικών – θυμάτων βίας (210- 89 96 636).

Το **Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης** είναι μία γυναικεία οργάνωση βάσης με εθελοντικό χαρακτήρα, που λειτουργεί και οργανώνει δράσεις γύρω απ' τα θέματα που αφορούν τις γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σκοπός του δικτύου είναι τα ίσα δικαιώματα των δύο φύλων. Το Δίκτυο

Γυναικών Ευρώπης έχει έναν τομέα νεότητας που στοχεύει στη στήριξη της διαφορετικότητας και την ενδυνάμωση των νέων μέσα από σεμινάρια και άλλες δραστηριότητες. Στα θύματα βίας παρέχεται ψυχολογική, νομική και οικονομική υποστήριξη. Επίσης παρέχει υπηρεσίες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.

4.2.3 Αυτοοργανωμένες ομάδες

Πρόκειται για ομάδες που έχουν συγκροτηθεί με σκοπό την υποστήριξη και βοήθεια των κακοποιημένων γυναικών αλλά και γενικότερα των ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων. Οι ομάδες αυτές έχουν ως κοινό στόχο την αλληλεγγύη και την αυτοοργάνωση καταπολεμώντας τις έμφυλες διακρίσεις. Η λήψη αποφάσεων πραγματοποιείται μέσα από τη διαδικασία γενικών συνελεύσεων που συμμετάσχουν όλα τα μέλη της ομάδας. Με τη διαδικασία αυτή υπάρχει μια συλλογική προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Τέτοιες ομάδες είναι:

- *Sabbat- Burn the rich not the witch.* Πρόκειται για μια φεμινιστική συλλογικότητα στην Αθήνα. Στόχος της ομάδας είναι να δημιουργήσει ένα ασφαλές πεδίο, για την κακοποιημένη γυναίκα, ώστε να καταγγείλει περιστατικά έμφυλης βίας, σεξιστικών διακρίσεων και παρενοχλήσεων. Οι ίδιοι αναφέρουν «*η πατριαρχία προϋπάρχει του καπιταλισμού, είναι δεμένη με κάθε εκμεταλλευτικό κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Η πατριαρχία εκφράζεται εξελίσσεται, μεταλλάσσεται και διαπλέκεται με το εκάστοτε εκμεταλλευτικό σύστημα, αποτελεί δομή εξουσίας σύμπτωμα της οποίας είναι ο σεξισμός. Δεν αποτελεί «δευτερεύουσα αντίθεση» αλλά μία αυτοτελή σχέση εκμετάλλευσης και καταπίεσης, η οποία αλληλοδιαπλέκεται και αλληλοενισχύεται από άλλες αντιθέσεις, ταξικές, φυλετικές, κ.ά.*» (<https://sabbatfem.com>).
- Η πρωτοβουλία *Witches of the South* γεννήθηκε στην Αθήνα ως ανάγκη να υπάρχει ένας ασφαλής χώρος για τις γυναίκες και ΛΟΑΤΚΙΑ+ άτομα, στους δρόμους, τη γειτονιά αλλά και σε όλα τα πεδία της καθημερινότητας,. Οι ίδια ομάδα αναφέρει: «*Μέσα από διαδικασία συνέλευσης με άτομα της γειτονιάς, αναδείχθηκε η ανάγκη πεδίου δράσης ενάντια στις παρενοχλήσεις που βιώνουμε καθημερινά και στις πολλαπλές καταπίεσεις που δέχεται το σώμα και η ψυχή μας στο πλαίσιο της πατριαρχίας και του καπιταλισμού. Αναγνωρίζουμε ως αφορμή της δημιουργίας της ομάδας τα πρόσφατα περιστατικά σεξουαλικών*

παρενοχλήσεων και επιδιώκουμε στην εξάλειψη τους με μια μόνιμη παρουσία στην περιοχή. Η ομάδα μας μέσα από τη διαδικασία ανοιχτής ζύμωσης -των συνελεύσεων της- αποσκοπεί στη διεκδίκηση του δημόσιου χώρου για ολ@ και στην κινηματική φεμινιστική δράση ενάντια στην εμφυλη βία και καταπίεση. Όταν το θύμα χρειάζεται νομικό πρόσωπο, η ομάδα καλύπτει τα έξοδα μέσα από την ελεύθερη συνεισφορά των μελών και των ευρύτερων 'φίλων' της ομάδας». (*Witches of the South* . Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.facebook.com/WitchesOfTheSouthnotia>)

4.3 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού

Ο ΚΛ έχει ως σκοπό την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι αναπόσπαστο μέρος της παροχής υποστήριξης και των υπηρεσιών παρέμβασης για γυναίκες που είναι θύματα/επιζώντες οικογενειακής βίας. Στην πρακτική τους οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι βαθιά αφοσιωμένοι στην πεποίθηση « ότι ο καθένας έχει δικαίωμα να ζει απαλλαγμένος από τον φόβο» (Australian Association of Social Workers, 2019). Οι δράσεις ενός ΚΛ στις περιπτώσεις κακοποίησης, περιλαμβάνουν την έρευνα, τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή παρεμβάσεων, τόσο από τον ίδιο όσο και σε συνεργασία με άλλους ειδικούς. Ο κοινωνικός λειτουργός ελίσσεται προσεκτικά και διεπιστημονικά στην τροχιά της εξατομικευμένης και ομαδικής συμβουλευτικής, της κοινοτικής ανάπτυξης, της έκθεσης αναλυτικών κρίσεων, της αξιολόγησης, της διάγνωσης (Australian Association of Social Workers, 2019). Ιδιαίτερη προσοχή αναφορικά με τους χειρισμούς του κοινωνικού λειτουργού χρειάζεται σε περιπτώσεις όπου το θύμα προέρχεται από μειονοτικές ομάδες και στα στερεότυπα που μπορεί να συνδέουν την εκάστοτε ομάδα με την επιθετικότητα και τη βία (Κανδυλάκη 2005). Άλλωστε, όπως σχολιάζουν οι Finkelhor et al. (1988) η συζυγική βία και η κακοποίηση παιδιών συμβαίνει σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και σε όλες τις πολιτισμικές ομάδες.

Ο κοινωνικός λειτουργός παίζει καίριο ρόλο σε όλα τα επίπεδα πρόληψης. Η συνεχής ενημέρωση και εκπαίδευσή του σε ζητήματα γυναικείας κακοποίησης είναι αναγκαία, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει τέτοια περιστατικά. Είναι αρκετά σημαντικό, τόσο οι κοινωνικοί λειτουργοί, όσο και γενικότερα οι ειδικοί που έρχονται σε επαφή με γυναίκες να μπορούν να αναγνωρίσουν σημάδια κακοποίησης τόσο εξωτερικά, όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο (Collins D., Jordan C., Coleman H., 2017).

Η αντιμετώπιση των γυναικών που υπάρχουν σε κακοποιητικές σχέσεις, από τους κοινωνικούς λειτουργούς, παίζει καθοριστικό ρόλο για την επιτυχή παρέμβαση. Ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει να χτίσει μία σχέση εμπιστοσύνης και να δώσει τα περιθώρια στην εξυπηρετούμενη να «ανοιχτεί» με το δικό της ρυθμό, να επιλέξει εκείνη πότε θα μιλήσει, για το πως νιώθει και για το ποιες είναι οι ανάγκες της. Η λήψη αποφάσεων για εκείνες θα τραυματίσει τη θεραπευτική σχέση και θα ενισχύσει το αίσθημα ανικανότητας και αδυναμίας (Χατζηφωτίου, 2016).

Ο ΚΛ πολλές φορές μπορεί να χρειαστεί να παρευρεθεί σε δίκη στον ρόλο του συνηγόρου, υπερασπίζοντας τα παραβιασμένα δικαιώματα της γυναίκας (Australian Association of Social Workers, 2019). Τελειώνοντας, ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού επικεντρώνεται στο κομμάτι της ευαισθητοποίησης. Οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να είναι ισχυρές φωνές που εκπαιδεύουν τις κοινότητες σχετικά με το τι περιλαμβάνει η κακοποίηση, ποια είναι τα προειδοποιητικά σημάδια και ποιες δομές είναι διαθέσιμες σε όσους είναι θύματα κακοποίησης. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και των ίδιων των ειδικών μέσα από σεμινάρια και ημερίδες είναι εξίσου αναγκαία για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και επαγγελματίες (Κανδυλάκη, 2005).

4.4 Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία

Η φεμινιστική προσέγγιση υποστηρίζει ότι οι έμφυλες ανισότητες γεννιούνται μέσα από τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές δομές, που συνθέτουν το προφίλ της κοινωνίας (Ehrenreich, 2001; Carr, 2003; Kabeer, 2009; Grosz, 2010; Kemp & Brandwein, 2010; Abromovitz, 2012). Εργαλείο της φεμινιστικής προσέγγισης είναι η ενδυνάμωση που έχει ως πρώτο στόχο να συνειδητοποιήσει η γυναίκα την κακοποίηση και την κυριαρχία που της ασκείται και ακολούθως να ενισχυθεί μέσα από τη διαδικασία αυτή ώστε να παλέψει για την επιθυμητή αλλαγή (Turner & Maschi, 2014). Οι φεμινιστικές θεωρίες και οι θεωρίες ενδυνάμωσης συμβάλλουν στην καλύτερη ερμηνεία, αξιολόγηση και σχεδιασμό, παρέμβασης της κοινωνικής εργασίας (Turner & Maschi, 2014). Ο Poorman (2003) ανέδειξε τα πλεονεκτήματα της φεμινιστικής κοινωνικής εργασίας στη θεωρία και στην πρακτική, διότι παρά τους περιορισμούς της, καμία άλλη προσέγγιση δεν διεισδύει τόσο αποτελεσματικά στην διερεύνηση των πολιτισμικών επιρροών, των σχέσεων εξουσίας, των φυλετικών διαφορών και των συνεπειών όλων αυτών σε ατομικό και διαπροσωπικό επίπεδο.

Πρωταρχικός στόχος του φεμινισμού είναι η εξάλειψη της καταπίεσης που επέρχεται ως αποτέλεσμα των σχέσεων εξουσίας που απορρέουν από την πατριαρχική δόμηση των κοινωνιών και, κατ' επέκταση, η υπεράσπιση της ισοτιμίας των φύλων. Η Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία

δίνει μεγάλη βάση στην ποιότητα των σχέσεων που δημιουργούνται ανάμεσα στον ειδικό και τον εξυπηρετούμενο, σχέσεις που οικοδομούνται πάνω στην ειλικρίνεια και τη γνησιότητα (Generoet al., 1992). Μέσα από αυτή τη γόνιμη αλληλεπίδραση καλούνται στον αγώνα της εξάλειψης των στερεοτυπικών ρόλων, που διαιώνονται μέσα στην καπιταλιστική, πατριαρχική κοινωνία (Sands & Nuccio, 1992).

Η κοινωνική εργασία και ο φεμινισμός συμβαδίζουν έχοντας ως κοινούς άξονες, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ισότητα και τη δημοκρατία, αξίες που έχουν απελευθερωτική κοινωνική διάσταση (Ιωακειμίδης, 2012). Τέλος, στόχος της φεμινιστικής κοινωνικής εργασίας είναι να ξεφύγει από την ατομική αλλαγή και να κινηθεί προς την συστημική αλλαγή με στόχο την επίτευξη μιας ισότιμης κατανομής των πόρων και της δύναμης (Jordan, 2010).

Β' Μέρος: Ερευνητικό

Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία της έρευνας

5.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσουμε εάν το κίνημα #metoo συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση των γυναικών αναφορικά με περιστατικά έμφυλης βίας, καθώς και στην ενδυνάμωση και την ενθάρρυνση των γυναικών να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν περιστατικά κακοποίησης.

Ένας από τους βασικούς στόχους της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι μέθοδοι, οι πρακτικές και οι δράσεις του κινήματος #metoo και εάν έχουν συμβάλει στη δημιουργία ενός ασφαλούς πλαισίου αναφοράς για τις γυναίκες. Ένας ακόμα στόχος είναι η αποτύπωση του μεγέθους του φαινομένου και του αντίκτυπου που αυτό έχει στην ζωή των γυναικών συλλήβδην. Επιπλέον στόχος είναι η ενημέρωση γυναικών που δεν γνώριζαν την ύπαρξη και τον ρόλο του κινήματος του κινήματος #metoo και μέσα από τη διαδικασία συμμετοχής τους στην έρευνα να αρχίσουν να ενημερώνονται και να ευαισθητοποιούνται ως προς την έμφυλη βία και τα χαρακτηριστικά της. Τέλος, πολύ σημαντικό είναι μέσα από τη μελέτη της βιβλιογραφίας και άλλων ερευνών να αναζητηθούν πρακτικές που θα περιορίσουν - καταπολεμήσουν τη βία κατά των γυναικών.

5.2. Ερευνητικά Ερωτήματα και ερευνητική υπόθεση

1. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ευαισθητοποίησης των γυναικών σχετικά με την έμφυλη βία;
2. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ενδυνάμωσης των γυναικών σχετικά με την έμφυλη βία;
3. Σχετίζεται η ανάδειξη του κινήματος #metoo με την άνοδο της πληροφόρησης μέσω διαδικτύου;
4. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ανάδειξης περιστατικών βίας και κακοποίησης κατά των γυναικών;

Ερευνητική Υπόθεση

Το κίνημα #metoo συνδέεται άμεσα με την αύξηση ορατότητας του φαινομένου και με την ενδυνάμωση των γυναικών, καθώς έχουν ένα ασφαλές πλαίσιο να απευθυνθούν αφού έχουν κακοποιηθεί, είτε σωματικά, είτε ψυχολογικά, είτε λεκτικά. Επίσης, αποτελεί ένα σημαντικό μέσο άσκησης πίεσης, καθώς οι καταγγελίες γίνονται γνωστές στο ευρύ κοινό.

5.3. Είδος της έρευνας – Ερευνητική στρατηγική

Για τη συλλογή των δεδομένων μας χρησιμοποιήσαμε τη ποσοτική έρευνα. Η ποσοτική έρευνα περιλαμβάνει τη διερεύνηση υποθέσεων για τα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα μέσω δειγματοληψίας (Γαλάνης, 2017). Η διερεύνηση αυτών των υποθέσεων και η συλλογή δεδομένων γίνεται μέσω αντικειμενικών μετρήσεων. Τέλος, στοχεύει στην επαλήθευση των υποθέσεων μέσω αριθμητικών στοιχείων. Το ερωτηματολόγιο είναι ο πιο συχνός τρόπος συλλογής δεδομένων και όταν χρησιμοποιείται στις ποσοτικές έρευνες είναι δομημένο, έχει δηλαδή τη μορφή κλειστών ερωτήσεων.

Ο λόγος που επιλέξαμε την ποσοτική έρευνα είναι πως επιδιώξαμε να προσεγγίσουμε ένα αρκετά μεγάλο δείγμα, ώστε να επαληθεύσουμε την υπόθεσή μας. Επίσης, ο περιορισμός των μετακινήσεων και των διαζώσης συναντήσεων, λόγω της πανδημίας, αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα στην επιλογή της μεθόδου.

5.4. Πεδίο Μελέτης - Δείγμα

Το δείγμα της έρευνάς μας αποτέλεσαν 200 γυναίκες από όλη την Ελλάδα. Αρχικά το πεδίο μελέτης μας πιστεύαμε πως θα περιοριστεί στην Αθήνα, το Ηράκλειο και τα Χανιά, κάτι τέτοιο όμως δεν ήταν εφικτό, καθώς η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε μετά από κοινοποίησή του σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κάτι που καθιστούσε αδύνατο τον περιορισμό της έρευνας σε 3 μόνο πόλεις, επομένως τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν χωρίς να μπορούμε να ξέρουμε τις ακριβείς πόλεις, επεκτάθηκαν σε βόρεια Ελλάδα, νησιά των Κυκλάδων, Πελοπόννησο, ολόκληρη την Κρήτη και την Αττική. Ο μοναδικός περιορισμός που θέσαμε εξ' αρχής σχετικά με το δείγμα μας και ο οποίος τηρήθηκε, ήταν η ηλικία, καθώς επιλέξαμε να απευθυνθούμε σε γυναίκες ενήλικες που να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους.

Το είδος δειγματοληψίας που ακολουθήσαμε είναι εκείνο της "ευκολίας", καθώς στη συγκεκριμένη δειγματοληψία συλλέξαμε δεδομένα από άτομα που μπορέσαμε να προσεγγίσουμε

με τη μεγαλύτερη δυνατή ευκολία και τα οποία είχαν τη μεγαλύτερη δυνατή διαθεσιμότητα και διάθεση να συμμετάσχουν στη μελέτη. Μέσω αυτού του είδους δειγματοληψίας μπορέσαμε να συλλέξουμε το δείγμα μας μέσα σε 6 ημέρες. Πιο συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο ξεκίνησε να διανέμεται στις 13 Ιουλίου 2022 και η συμπλήρωση τους ολοκληρώθηκε στις 19 Ιουλίου 2022.

Το προφίλ των συμμετεχουσών αποτελούν 48 γυναίκες από 18-25, 79 γυναίκες από 25-35, 46 γυναίκες από 35- 45, 15 γυναίκες από 45-55 και 12 γυναίκες 55 και άνω. Οι 81 από τις 200 γυναίκες του δείγματος είναι άγαμες, οι 53 έγγαμες, οι 57 σε σχέση, η 1 χήρα, οι 4 διαζευγμένες και 4 που δηλώνουν άλλη κατάσταση (ελεύθερη σχέση). Οι 149 από τις 200 δεν έχουν παιδιά και οι 51 έχουν. Οι 90 γυναίκες του δείγματος έχουν ολοκληρώσει ΑΕΙ/ΤΕΙ, οι 74 έχουν μεταπτυχιακό/διδακτορικό, οι 21 έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι 13 έχουν ολοκληρώσει ΙΕΚ και οι 2 έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Τέλος, οι 152 γυναίκες είναι εργαζόμενες, οι 25 είναι άεργες και οι 23 άνεργες.

5.5. Ερευνητικό Εργαλείο – τεχνικές συλλογής δεδομένων

Ως εργαλείο χρησιμοποιήσαμε το ερωτηματολόγιο, όπου η συμπλήρωσή του είναι ο πιο διαδεδομένος τρόπος συλλογής δεδομένων και πληροφοριών στην ποσοτική έρευνα. Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε από συμφοιτητές του τμήματός μας, που διεξήγαγαν παρόμοια έρευνα και στη συνέχεια το προσαρμόσαμε, βάσει των αναγκών μας. Πιο συγκεκριμένα οι Γκιάπρα-Παπουτσάκης Μ., Κανταρτζή Α., Κορδέλας Μ., Πολίτης Θ.Δ., με υπεύθυνη καθηγήτρια τη κ. Κουκούλη Σοφία, διεξήγαγαν έρευνα με θέμα «Οι απόψεις των νέων για το κίνημα MeToo» (2019), η οποία μελέτη παρουσιάστηκε τότε.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου μας ήταν κλειστού χαρακτήρα και μπορούσαν να απαντηθούν αρκετά γρήγορα, ο χρόνος συμπλήρωσης ήταν περίπου τα 20 λεπτά. Κύριο μέλημά μας ήταν οι γυναίκες να νιώσουν ασφαλείς να συμπληρώσουν το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο. Για το λόγο αυτό συντάχθηκε ένα εισαγωγικό κείμενο που έκανε ξεκάθαρους τους λόγους για τους οποίους διεξήχθη η έρευνα και εγγυηθήκαμε την ανωνυμία τους. (Παράρτημα 1).

5.6. Ανάλυση της έρευνας

Σύμφωνα με τον Παυλόπουλο(2006): «Το SPSS (Statistical Package for Social Sciences) είναι ένα ισχυρό πρόγραμμα στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων, το οποίο έχει φτάσει ήδη αισίως

στη 14η έκδοση. Η στατιστική ανάλυση με το SPSS ακολουθεί συνήθως την παρακάτω διαδικασία:

1. Καταχωρίζουμε τα στοιχεία στο παράθυρο επεξεργασίας δεδομένων (Data editor).
2. Ελέγχουμε την επάρκεια των δεδομένων για στατιστική ανάλυση και, ενδεχομένως, κάνουμε τις απαραίτητες διορθωτικές κινήσεις.
3. Επιλέγουμε τη στατιστική ανάλυση από το μενού της εντολής «Analyze».
4. Συμπληρώνουμε το πλαίσιο διαλόγου της στατιστικής ανάλυσης με τις απαιτούμενες πληροφορίες και εκτελούμε την εντολή.
5. Το αποτέλεσμα, σε μορφή πινάκων ή/και σχημάτων, εμφανίζεται στο παράθυρο προβολής αποτελεσμάτων (Viewer)»

Κατά τον έλεγχο του υλικού, εξετάσαμε [U1] κατά πόσο τα ερωτηματολόγιά μας είναι πλήρη και, αν ενδεχομένως υπάρχουν “άκυρα”, δηλαδή να μην έχουν απαντηθεί όλες οι ερωτήσεις, να έχουν απαντηθεί παραπάνω από μία απαντήσεις κλπ.

Αφού κωδικοποιήσαμε τις απαντήσεις, τις καταχωρήσαμε στο αντίστοιχο σύστημα στατιστικής ανάλυσης με το οποίο δουλέψαμε (SPSS) και προβήκαμε στη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και στη συνέχεια στην ανάλυση και συζήτηση αυτών. Η παρουσίαση έχει γίνει με χρήση πινάκων.

5.7. Περιορισμοί της έρευνας

Ως περιορισμούς της έρευνας αναφέρουμε τις αδυναμίες εκείνες που "απειλούν" τη σωστή και αξιόπιστη έρευνα. Πρόκειται για περιορισμούς που θέτει το περιβάλλον στο σχεδιασμό της έρευνας όπου ο ερευνητής δεν μπορεί να ελέγξει. (Νόβα-Καλτσούνη, 2006). Κάποιοι από αυτούς τους περιορισμούς είναι ο φόβος των γυναικών να μιλήσουν για το συγκεκριμένο ευαίσθητο θέμα, έστω και ανώνυμα, επομένως μπορεί κάποιες από τις απαντήσεις να είναι ψευδείς. Για το λόγο αυτό είναι πολύ σημαντικό να παρέχουμε ένα αίσθημα ασφαλείας στις ερωτούμενες. Ένας άλλος περιορισμός είναι η λειπή ενημέρωση των ερωτούμενων γύρω από το συγκεκριμένο θέμα, όπως το να μην γνωρίζουν κάποια ορολογία, το κίνημα το οποίο μελετάμε, τις μορφές της κακοποίησης κλπ. Για το λόγο δόθηκαν τα στοιχεία μας κατά την αποστολή των ερωτηματολογίων προς τις

ερωτώμενες για τυχόν απορίες και διευκρινίσεις σχετικά με το θέμα. Σίγουρα δεν θα μπορούν να γενικευτούν τα αποτελέσματα με τον προτεινόμενο αριθμό ερωτηματολογίων, αλλά τουλάχιστον θα σχηματίσουμε μία πρώτη μια εικόνα για το τι πιστεύουν οι γυναίκες σχετικά με το ζήτημα.

Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων ανήκαν σε νεαρές ηλικιακές ομάδες καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να έχουν μεγαλύτερη τριβή με θέματα που αφορούν την έμφυλη βία. Αυτό μας κάνει επιφυλακτικές σχετικά με το εάν τα επίπεδα ευαισθητοποίησης των γυναικών, τα οποία μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας μας ήταν αρκετά υψηλά, ανταποκρίνονται και σε ομάδες με διαφορετικά δημογραφικά στοιχεία.

5.8. Δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή της έρευνας - Αντιμετώπιση

Μία από τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε σαν ομάδα είναι η απόσταση, καθώς διαμενουμε σε διαφορετικές πόλεις, το οποίο αντιμετωπίσαμε με σωστό συντονισμό και καλή επικοινωνία μεταξύ μας. Επιπλέον, λόγω εργασίας όλων των μελών της ομάδας που πραγματοποίησε την έρευνα, η διεξαγωγή και η συγγραφή της καθυστέρησε να ολοκληρωθεί. Επίσης, λόγω της πανδημίας covid19, η επαφή με τις γυναίκες που αποτέλεσαν το δείγμα μας ήταν δύσκολη. Αυτό αντιμετωπίστηκε με το να καταχωρήσουμε το ερωτηματολόγιο σε ψηφιακή μορφή σε διαδικτυακή πλατφόρμα και αποστέλλοντάς το σε ενδιαφερόμενα άτομα ή αναρτώντας το σε ομάδες στα κοινωνικά δίκτυα με σχετικό περιεχόμενο. Ακόμα μια δυσκολία που πιστεύαμε πως μπορεί να αντιμετωπίσουμε ήταν η άρνηση των γυναικών να συμμετέχουν στην έρευνα, κάτι το οποίο δεν συνέβη, καθώς εξηγήσαμε εκτενώς πως υπάρχει ανωνυμία και τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς της έρευνας.

5.9. Ηθικά διλήμματα

Σύμφωνα με τον Κώδικα Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας του ΕΛΜΕΠΑ του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας: ενέργειες που παραβιάζουν βάνανυσα τους κώδικες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας / ακεραιότητας είναι:

- Η ανάθεση σε άλλον της εκπόνησης μέρους ή του συνόλου μίας εργασίας και η αγορά, κλοπή ή δανεισμός μιας εργασίας που έχει συγγραφτεί από άλλον και παρουσίασή της ως προσωπική εργασία.
- Η αντιγραφή μιας εργασίας ή ενός άρθρου από το διαδίκτυο.
- Η συνεργασία φοιτητών για τη συγγραφή μια εργασίας χωρίς αυτό να ενημερωθεί και να

συμφωνήσει ο διδάσκων.

- Η εκπόνηση μέρους ή του συνόλου μιας εργασίας για λογαριασμό κάποιου άλλου (με πληρωμή ή χωρίς πληρωμή).
- Η χρήση της ίδιας εργασίας σε δύο ή περισσότερα μαθήματα ή η χρήση μέρους ή του συνόλου μιας εργασίας στο κείμενο της Π.Ε. χωρίς αναφορά. (ΕΛΜΕΠΑ, 2019).

Τέλος, ένα ζήτημα που προκύπτει, είναι εκείνο της αντικειμενικότητας του ερευνητή. Ένας ερευνητής για να είναι αντικειμενικός, θα πρέπει να είναι σε θέση να συμπεριλαμβάνει όλα τα στοιχεία που συλλέγει ακόμα και εκείνα που δεν έχουν υποστηρικτή χαρακτήρα, να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τις δικές του θέσεις και προκαταλήψεις και να μην εμπλέκεται, σε καμία περίπτωση, σε οποιαδήποτε κακή διαχείριση της έρευνας (Καλλινικάκη, 2011).

5.10. Χρονοδιάγραμμα πτυχιακής

	<u>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</u>	<u>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</u>	<u>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</u>	<u>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</u>	<u>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</u>	<u>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</u>
Κατάθεση Πρωτοκόλλου						
Μελέτη Βιβλιογραφίας						
Διανομή ερωτηματολογίων						
Διορθώσεις						
Καταγραφή Συμπερασμάτων						
Παρουσίαση Εργασίας						

Κεφάλαιο 6: Αποτελέσματα έρευνας

6.1 Δημογραφικά στοιχεία

Πίνακας 1. Ηλικία δείγματος.

Ηλικία	N	Valid %
18-25	48	24,0%
25-35	79	39,5%
35-45	46	23,0%
45-55	15	7,5%
55+	12	6,0%
Total	200	100,0

Στον πίνακα 1 των δημογραφικών στοιχείων φαίνεται πως συμμετείχαν στην έρευνα 200 γυναίκες. Οι περισσότερες συμμετέχουσες (39,5 %) ήταν από 25 έως 35 ετών, αρκετά μεγάλο ποσοστό ανήκε στις ηλικιακές ομάδες 18-25 και 35-45, με 24% και 23% αντίστοιχα, στην ηλικιακή ομάδα 45-55 ανήκε το 7% ενώ το μικρότερο ποσοστό (6%) ανήκε στην ηλικιακή ομάδα των 55+.

Πίνακας 2. Οικογενειακή κατάσταση δείγματος.

		Count	Table N %
Οικογενειακή κατάσταση	Άγαμη	81	40.5%
	Έγγαμη	53	26.5%
	Σε σχέση	57	28.5%
	Χήρα	1	0.5%
	Διαζευγμένη	4	2.0%
	άλλη	4	2.0%

Στον πίνακα 2 εμφανίζεται η οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων με το μεγαλύτερο ποσοστό να είναι άγαμες (40,5%), το 28,5% να είναι σε σχέση, το 26,5% να είναι έγγαμες, 2% είναι διαζευγμένες και το 0,5% χήρες, ενώ το 2% δεν προσδιόρισε την οικογενειακή τους κατάσταση.

Πίνακας 3. Εάν υπάρχουν παιδιά στην οικογένεια

		Count	Table N %
Έχετε παιδιά	Ναι	51	25.5%
	Όχι	149	74.5%

Στον πίνακα 3, φαίνεται εάν έχουν παιδιά ή όχι, με τη πλειοψηφία (74,5%) να απαντά «όχι» και το υπόλοιπο 25% «ναι».

Πίνακας 4. Επίπεδο εκπαίδευσης

		Count	Table N %
Επίπεδο εκπαίδευσης	Υποχρεωτική εκπαίδευση	2	1.0%
	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	21	10.5%
	ΙΕΚ	13	6.5%
	ΑΕΙ/ΤΕΙ	90	45.0%
	Μεταπτυχιακό/Διδακτο ρικό	74	37.0%

Ο πίνακας 4 αναφέρεται στο επίπεδο εκπαίδευσης όπου το 45% είναι τελειόφοιτοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ, το 37% έχουν Μεταπτυχιακό ή Διδακτορικό, το 10,5% έχει τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 6,5 έχει φοιτήσει σε ΙΕΚ και το 1% έχει ολοκληρώσει τη υποχρεωτική εκπαίδευση.

Πίνακας 5. Επαγγελματική κατάσταση

		Count	Table N %
Επαγγελματική κατάσταση	Εργαζόμεν η	152	76.0%
	Άνεργη	23	11.5%
	Άεργη	25	12.5%

Τέλος, στον πίνακα 5, εμφανίζεται η επαγγελματική κατάσταση των ερωτώμενων με το 76% να εργάζεται, το 12,5% να είναι άεργες (δεν εργάζονται, ούτε αποζητούν εργασία) και το 11,5% να είναι άνεργες (δεν εργάζονται αλλά αποζητούν εργασία)

6.2 Το κίνημα #metoo

Πίνακας 6. Γνώση σχετικά με το κίνημα #metoo.

		Count	Table N %
Γνωρίζετε για το κίνημα #metoo;	Καθόλου	3	1.5%
	Ελάχιστα	8	4.0%
	Μετρια	14	7.0%
	Πολύ	103	51.5%
	Πάρα πολύ	72	36.0%

Στον πίνακα 6. παρουσιάζεται η σχέση που έχουν οι ερωτώμενες με το κίνημα, ειδικότερα κατά πόσο θεωρούν ότι το γνωρίζουν. Το 1,5% των ερωτώμενων (3) δεν γνωρίζει καθόλου το κίνημα #metoo, το 4% (8) αναφέρει πως το γνωρίζει ελάχιστα, το 7% (14) το γνωρίζει σε μέτριο βαθμό, το 51,5% (103) απαντάει πως το γνωρίζει πολύ και τέλος το 36% (72) το γνωρίζουν πάρα πολύ.

Πίνακας 7. Μέσο ενημέρωσης για το κίνημα

	Count	Table N %

Διαδίκτυο	Ναι	161	80.5%
	Όχι	39	19.5%
Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	Ναι	156	78.0%
	Όχι	44	22.0%
Τηλεόραση	Ναι	66	33.0%
	Όχι	134	67.0%
Ραδιόφωνο	Ναι	18	9.0%
	Όχι	182	91.0%
Τύπος (Εφημερίδες/Περιοδικά)	Ναι	28	14.0%
	Όχι	172	86.0%
Φίλος	Ναι	39	19.5%
	Όχι	161	80.5%

Το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών 80,5% και 78% έχουν ενημερωθεί για το κίνημα μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αντίστοιχα. Τα υπόλοιπα ΜΜΕ (τηλεόραση, εφημερίδα, ραδιόφωνο) παρουσιάζουν αρκετά χαμηλά ποσοστά (33%, 14%, 9% αντίστοιχα) και ο κοινωνικός περίγυρος (φίλοι) στο 19,5%

Πίνακας 8. Στόχοι του κινήματος.

		Count	Table N %
Η προτροπή των θυμάτων για δημοσιοποίηση των περιστατικών	Ναι	170	85,0%
	Όχι	12	6,0%
	Δεν ξέρω	18	9,0%
Η καταπολέμηση των ανισοτήτων που αφορούν τις γυναίκες και η διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους	Ναι	163	81,5%
	Όχι	22	11,0%
	Δεν ξέρω	15	7,5%
Η άσκηση κοινωνικής πίεσης για την ανάληψη δράσης ενάντια στην έμφυλη βία	Ναι	186	93,0%
	Όχι	7	3,5%
	Δεν ξέρω	7	3,5%
Η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για περιστατικά έμφυλης βίας.	Ναι	194	97,0%
	Όχι	3	1,5%
	Δεν ξέρω	3	1,5%

Στο πίνακα 8. παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με το ποιοι θεωρούν οι ερωτώμενες πως είναι οι στόχοι του κινήματος. Πιο συγκεκριμένα, το 85% (170) θεωρεί πως είναι «η προτροπή των θυμάτων για δημοσιοποίηση των περιστατικών», ενώ το 6% (12) διαφωνεί και το 9% (18) απαντάει πως δεν γνωρίζει. Το 81,5% (163) θεωρεί πως ένας από τους στόχους είναι «η καταπολέμηση των ανισοτήτων που αφορούν τις γυναίκες και η διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους», το 11% (22) διαφωνεί και το 7,5% (15) δεν γνωρίζει. Το 93% (186) συγκαταλέγει στους

στόχους «την άσκηση κοινωνικής πίεσης για την ανάληψη δράσης ενάντια στην έμφυλη βία», το 3,5% (7) διαφωνεί και το 3,5% (7) δεν γνωρίζει. Τέλος, στο εάν «η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για περιστατικά έμφυλης βίας» ανήκει στους στόχους του κινήματος, το 97% (194) συμφωνεί, το 1,5% (3) διαφωνεί και το 1,5% (3) απαντάει πως δεν γνωρίζει.

Πίνακας 9. Απόψεις για την έμφυλη βία

		Count	Table N %
Ο όρος «γυναικοκτονία» θα πρέπει να αποκτήσει ένα νομικό πλαίσιο.	Καθόλου	11	5.5%
	Ελάχιστα	3	1.5%
	Μέτρια	8	4.0%
	Πολύ	26	13.0%
	Πάρα Πολύ	152	76.0%
Οι γυναίκες είναι πιο ευαισθητοποιημένες από τους άνδρες σε θέματα κακοποίησης.	Καθόλου	6	3.0%
	Ελάχιστα	3	1.5%
	Μέτρια	30	15.0%
	Πολύ	105	52.5%
	Πάρα Πολύ	56	28.0%
Σε ένα περιστατικό βιασμού ευθύνη δεν έχει μόνο ο θύτης, αλλά και το θύμα.	Καθόλου	186	93.0%
	Ελάχιστα	11	5.5%
	Μέτρια	0	0.0%
	Πολύ	1	0.5%

	Πάρα Πολύ	2	1.0%
Οι γυναίκες δεν πρέπει να κυκλοφορούν μόνες τους επικίνδυνες ώρες, για να μειωθούν τα περιστατικά βιασμού και παρενόχλησης στους δρόμους.	Καθόλου	172	86.0%
	Ελάχιστα	16	8.0%
	Μέτρια	9	4.5%
	Πολύ	1	0.5%
	Πάρα Πολύ	2	1.0%
Η στάση της κοινωνίας στα θύματα σεξουαλικών επιθέσεων είναι υποστηρικτή	Καθόλου	56	28.0%
	Ελάχιστα	89	44.5%
	Μέτρια	43	21.5%
	Πολύ	6	3.0%
	Πάρα Πολύ	6	3.0%
Οι νέοι άνθρωποι είναι πιο ενεργοί και ευαισθητοποιημένοι σε θέματα σεξουαλικών επιθέσεων σε σχέση με το παρελθόν.	Καθόλου	3	1.5%
	Ελάχιστα	16	8.0%
	Μέτρια	68	34.0%
	Πολύ	88	44.0%
	Πάρα Πολύ	25	12.5%

Στον πίνακα 9. παρουσιάζονται αποτελέσματα σχετικά με τις απόψεις των ερωτώμενων ως προς διάφορα θέματα που σχετίζονται με την έμφυλη βία και τη στάση της κοινωνίας ως προς αυτή.

Πιο συγκεκριμένα, για το εάν ο όρος «γυναικοκτονία» πρέπει να αποκτήσει νομικό πλαίσιο, το 76% (152) συμφωνεί πάρα πολύ, το 13% (26) συμφωνεί πολύ, το 4% (8) μέτρια, το 1,5% (3) ελάχιστα και το 5,5% (11) δεν συμφωνεί καθόλου.

Σχετικά με το εάν οι γυναίκες είναι πιο ευαισθητοποιημένες από τους άνδρες σε θέματα κακοποίησης το 28% (56) συμφωνεί πάρα πολύ, το 52,5% (105) συμφωνεί πολύ, το 15% (30) μέτρια, το 1,5% (3) ελάχιστα και το 3% (6) δεν συμφωνεί καθόλου.

Στο εάν σε ένα περιστατικό βιασμού δεν ευθύνεται μόνο ο θύτης αλλά και το θύμα, το 1% (2) συμφωνεί πάρα πολύ, το 0,5% (1) συμφωνεί πολύ, το 5,5% (11) μέτρια και το 93% (186) δεν συμφωνεί καθόλου.

Σχετικά με το εάν οι γυναίκες δεν θα έπρεπε να κυκλοφορούν μόνες τους επικίνδυνες ώρες ώστε να μειωθούν τα περιστατικά βιασμού και παρενόχλησης στους δρόμους, το 1% (2) συμφωνεί πάρα πολύ, το 0,5% (1) συμφωνεί πολύ, το 4,5% (9) μέτρια, το 8% (16) ελάχιστα και το 86% (172) δεν συμφωνεί καθόλου.

Για το εάν η κοινωνία είναι υποστηρικτική στα θύματα σεξουαλικών επιθέσεων, το 3% (6) συμφωνεί πάρα πολύ, το 3% (6) συμφωνεί πολύ, το 21,5 (43) μέτρια, το 44,5% (89) ελάχιστα και το 28% (56) δεν συμφωνεί καθόλου.

Τέλος, σχετικά με το εάν οι νεότεροι είναι πιο ενεργοί και ευαισθητοποιημένοι σε θέματα σεξουαλικών επιθέσεων σε σχέση με το παρελθόν, το 12,5% (25) συμφωνεί πάρα πολύ, το 44% (88) συμφωνεί πολύ, το 34% (68) μέτρια, το 8% (16) ελάχιστα και το 1,5% (3) δεν συμφωνεί καθόλου.

Πίνακας 10. Απόψεις σχετικά με τη σεξουαλική βία

«Ένα

άτομο έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του..»

		Count	Table N %
Αν εκείνη φοράει αισθησιακά ρούχα	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	8	4.0%

	Διαφωνώ απόλυτα	191	95.5%
Αν εκείνη είναι μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών	Συμφωνώ απόλυτα	2	1.0%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	4	2.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν εκείνη του λέει «όχι» αλλά εκείνο πιστεύει πως, κατά βάθος, εννοεί «ναι».	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	6	3.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	193	96.5%
Αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	7	3.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	192	96.0%
Αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του.	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%

	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	6	3.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	193	96.5%
Αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει.	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	1	0.5%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	193	96.5%
Αν εκείνο είναι μεθυσμένο ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών.	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	6	3.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	193	96.5%

Όπως προκύπτει από το συγκεκριμένο πίνακα το κατά μέσο όρο ποσοστό (96%) υποστηρίζει πως κανένα άτομο δεν έχει το δικαίωμα να πιέσει τη σύντροφό του να συνευρεθούν ερωτικά όποιες και αν είναι οι συνθήκες.

Πιο συγκεκριμένα, το 95,5% (191) των ερωτούμενων διαφωνεί απόλυτα πως εάν μία γυναίκα φοράει αισθησιακά ρούχα ο σύντροφος της έχει δικαίωμα να την πιέσει για να έρθουν σε σεξουαλική επαφή, το 4% (8) διαφωνεί και μόλις το 0,5% (1) είναι απόλυτα σύμφωνο.

Το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα με τη δήλωση πως εάν μία γυναίκα βρίσκεται υπό την επήρεια αλκοόλ ή άλλων ουσιών μπορεί ο σύντροφός της να την πιέσει να κάνει σεξ μαζί του, το 2% (4) διαφωνεί ενώ το 1% (2) είναι απόλυτα σύμφωνο.

Στο εάν ο σύντροφος μίας γυναίκας μπορεί να τη πιέσει να έρθει σε σεξουαλική επαφή μαζί του, εάν εκείνη λέει «όχι» αλλά εκείνος θεωρεί πως εννοεί «ναι», το 96,5% (193) διαφωνεί απόλυτα, το 3% (6) διαφωνεί και το 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Το 96% (192) διαφωνεί απόλυτα με το να πιέζει ένας σύντροφος τη κοπέλα του να κάνουν σεξ εάν βγαίνουν ένα μήνα μαζί αλλά εκείνη αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους, το 3,5% διαφωνεί ενώ μόλις το 0,5% είναι απόλυτα σύμφωνο.

Στην ερώτηση εάν κάποιος έχει το δικαίωμα να πιέσει τη σύντρόφό του να κάνουν σεξ εάν εκείνη στο παρελθόν είχε σεξουαλικές σχέσεις μαζί του, το 96,5 (193) διαφωνεί απόλυτα, το 3% (6) διαφωνεί και μόλις το 0,5 (1) συμφωνεί απόλυτα.

Το 96,5% (193) διαφωνεί απόλυτα πως ένα άτομο έχει δικαίωμα να πιέσει τη σύντροφο του να κάνουν σεξ εάν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να την χαιδέψει, το 2,5% (5) διαφωνεί και το 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Στο εάν όταν το άτομο βρίσκεται υπό την επήρεια αλκοόλ ή άλλων ουσιών είναι αποδεκτό να πιέσει τη κοπέλα του για σεξουαλική επαφή το 96,5% (193) διαφωνεί απόλυτα, το 3% (6) διαφωνεί και το 0,5%(1) συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 11. Απόψεις σχετικά με τη σωματική βία.

«Ένα άτομο έχει δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντρόφό του εάν..»

		Count	Table N %
Αν η συμπεριφορά της το νευριάζει	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%

	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	1	0.5%
	Διαφωνώ	4	2.0%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν δεν το υπακούει	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν δεν το φροντίζει «όπως θα έπρεπε»	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν μάθει ότι το απάτησε	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%

Αν δεν το σέβεται	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν θέλει να το χωρίσει	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν εκείνη ζηλεύει	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%
	Διαφωνώ	5	2.5%
	Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%
Αν ο/η σύντροφος ζηλεύει	Συμφωνώ απόλυτα	1	0.5%
	Συμφωνώ	0	0.0%
	Δεν είμαι σίγουρη	0	0.0%

Διαφωνώ	5	2.5%
Διαφωνώ απόλυτα	194	97.0%

Σε υψηλά ποσοστά κυμαίνονται και οι απόψεις σχετικά με την άσκηση σωματικής βίας, όπως φαίνεται στο πίνακα 9., με τις ερωτούμενες να υποστηρίζουν πως κάτω από καμία συνθήκη δεν μπορεί να ασκείται σωματική βία στις γυναίκες από τους συντρόφους τους.

Πιο συγκεκριμένα, στο ερώτημα που τέθηκε για το εάν ένα άτομο έχει δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντροφό του επειδή η συμπεριφορά της το εκνευρίζει το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα, το 2% (4) διαφωνεί και μόλις το 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Σε επόμενη ερώτηση για το εάν ένα άτομο έχει δικαίωμα να ασκήσει σωματική βία στη κοπέλα του εάν εκείνη δεν το υπακούει, το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα, το 2,5% (5) διαφωνεί και μόλις 0,5% (1) συμφωνεί.

Ομοίως στο εάν ο σύντροφος μίας κοπέλας μπορεί να χτυπήσει τη κοπέλα του εάν εκείνη δεν το φροντίζει «όπως θα έπρεπε» βλέπουμε το υψηλότερο ποσοστό 97% (194) να διαφωνεί απόλυτα, το 2,5% (5) να διαφωνεί και το 0,5 (1) να συμφωνεί απόλυτα.

Στο εάν κάποιο άτομο έχει το δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντροφό του επειδή εκείνη το απάτησε το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα, το 2,5% (5) διαφωνεί και το 0,5 (1) συμφωνεί απόλυτα.

Το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα πως κάποιος μπορεί να χτυπήσει τη κοπέλα του εάν εκείνη δεν το σέβεται, το 2,5% (5) διαφωνεί και μόλις 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Στα ίδια ποσοστά κυμαίνονται οι απαντήσεις και στο εάν ένα άτομο έχει δικαίωμα να χτυπήσει τη κοπέλα του επειδή εκείνη θέλει να το χωρίσει, με το 97% (194) να διαφωνεί απόλυτα, το 2,5% (5) να διαφωνεί και το 0,5 (1) να συμφωνεί.

Το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα πως κάποιος έχει το δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντροφό του επειδή εκείνη ζηλεύει, το 2,5% (5) διαφωνεί και το 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Τέλος, στο ερώτημα εάν είναι αποδεκτό ένας σύντροφος να ασκήσει σωματική βία στη κοπέλα του επειδή εκείνη την ζηλεύει, το 97% (194) διαφωνεί απόλυτα, το 2,5% (5) διαφωνεί και το 0,5% (1) συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 12. Είδη βίας που έχουν υποστεί οι ερωτούμενες.

		Count	Table N %
Έχω υποστεί λεκτική βία	Ναι	84	42.0%
	Όχι	110	55.0%
	Δεν θέλω να απαντήσω	6	3.0%
Έχω υποστεί σωματική βία	Ναι	29	14.5%
	Όχι	165	82.5%
	Δεν θέλω να απαντήσω	6	3.0%
Έχω υποστεί ψυχολογική βία	Ναι	109	54.5%
	Όχι	85	42.5%
	Δεν θέλω να απαντήσω	6	3.0%
	Ναι	46	23.0%

Έχω εξαναγκασμό σεξουαλική πράξη	υποστεί για	Όχι	145	72.5%
		Δεν θέλω να απαντήσω	9	4.5%

Στον πίνακα 19 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σε σχετική ερώτηση που τέθηκε στις ερωτούμενες για τα είδη βίας και εάν έχουν υποστεί κάποια από αυτές. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, το 42% (84) έχει υποστεί λεκτική βία, το 55% (110) δεν έχει κακοποιηθεί λεκτικά και το 3% (6) δεν επιθυμούσε να απαντήσει.

Σχετικά με το εάν έχουν κακοποιηθεί σωματικά, το 82,5% (165) απαντάει αρνητικά, το 14,5% (29) απαντάει θετικά και το 3% (6) δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Στην ερώτηση που σχετίζεται με τη ψυχολογική βία αναφέρεται πως 54,5% (109) έχει υποστεί αυτού του είδους την κακοποίηση, το 42,5% (85) απαντάει αρνητικά και το 3% (6) δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Τέλος, το 23% (46) των συμμετεχουσών έχει υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, το 72,5% (145) δεν έχει υποστεί και το 3% (6) δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Πίνακας 13. Είδη βίας που έχουν υποστεί φιλικά πρόσωπα των ερωτώμενων.

		Count	Table N%
Λεκτική βία σε φίλο/η	Ναι	122	61%
	Όχι	78	39%
	Δεν θέλω να απαντήσω	0	0%

Σωματική βία σε φίλο/η	Ναι	29	14,5%
	Όχι	170	85%
	Δεν θέλω να απαντήσω	1	0,5%
Ψυχολογική βία σε φίλο/η	Ναι	133	66,5%
	Όχι	67	33,5%
	Δεν θέλω να απαντήσω	0	0
Πίεση για σεξουαλική πράξη σε φίλο/η	Ναι	23	11,5%
	Όχι	176	88%
	Δεν θέλω να απαντήσω	1	0,5%

Στον πίνακα 13 παρουσιάζονται τα είδη βίας που έχουν υποστεί τα φιλικά πρόσωπα των ερωτώμενων. Πιο συγκεκριμένα το 61% (122) απαντάει πως έχει φίλο/η που έχει υποστεί λεκτική βία και το 39% (78) αναφέρει πως δεν έχει.

Σχετικά με τη σωματική βία το 14,5% (29) αναφέρει πως έχει φίλο/η που έχει υποστεί το συγκεκριμένο είδος βίας, το 85% (170) αναφέρει πως δεν έχει και το 0,5 (1) δεν θέλει να απαντήσει.

Το 66,5% (133) αναφέρει πως φιλικό τους πρόσωπο έχει υποστεί ψυχολογική βία και το 33,5% (67) δεν έχει.

Τέλος, το 11,5% (23) αναφέρει πως έχει φιλικό πρόσωπο που έχει υποστεί πίεση για σεξουαλική πράξη, το 88% (176) απαντάει αρνητικά και το 0,5% (1) δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Πίνακας 14. Τρόποι αντιμετώπισης κακοποιητικών συμπεριφορών

«εάν σας συνέβαινε κάποια κακοποιητική συμπεριφορά, πως θα το αντιμετωπίζατε;»

		Count	Table N %
Θα το καταγγείλατε στην αστυνομία	Ναι	71	35,5%
	Όχι	32	16,0%
	Δεν ξέρω	97	48,5%
Θα το επικοινωνούσατε στην οικογένειά σας	Ναι	103	51,5%
	Όχι	45	22,5%
	Δεν ξέρω	52	26,0%
Θα το επικοινωνούσατε στο φιλικό σας περιβάλλον	Ναι	175	87,5%
	Όχι	8	4,0%
	Δεν ξέρω	17	8,5%
	Ναι	58	29,0%

Θα το επικοινωνούσατε σε κάποια Μ.Κ.Ο.	Όχι	55	27,5%
	Δεν ξέρω	87	43,5%
Θα το επικοινωνούσατε σε κάποια αυτοοργανωμένη ομάδα	Ναι	99	49,5%
	Όχι	32	16,0%
	Δεν ξέρω	69	34,5%

Σύμφωνα με τον συγκεκριμένο πίνακα φαίνεται πως οι γυναίκες θα ένιωθαν μεγαλύτερη ασφάλεια να επικοινωνούσαν κάποιο περιστατικό έμφυλης βίας που θα τους συνέβαινε, κατά αύξουσα σειρά, στο φιλικό τους περιβάλλον (87,5%), στην οικογένειά τους (51,5%), σε κάποια αυτοοργανωμένη ομάδα (49,5%), στην αστυνομία (35,5%) και τέλος σε κάποια ΜΚΟ (29%).

Πίνακας 15. Επιρροή του κινήματος #metoo ως προς τις καταγγελίες

		Count	Table N %
Θα κατάγγελλα πιο εύκολα μία κακοποιητική συμπεριφορά	Ναι	146	73,0%
	Όχι	17	8,5%
	Δεν ξέρω	37	18,5%

Στο πίνακα 15, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στο κατά πόσο οι ερωτώμενες θα κατήγγειλαν πιο εύκολα μία κακοποιητική συμπεριφορά ύστερα από την ανάδειξη του κινήματος #metoo.

Πιο συγκεκριμένα, το 73% (146) απαντάει θετικά, το 8,5% (17) αρνητικά και το 18,5% (37) δεν ξέρει κατά πόσο έχει επηρεαστεί.

Πίνακας 16. Απόψεις σχετικά με την ενδυνάμωση των γυναικών

Οι γυναίκες έχουν ενδυναμωθεί μέσω του κινήματος	Ναι	165	82,5%
	Όχι	11	5,5%
	Δεν ξέρω	24	12,0%

Σύμφωνα με το συγκεκριμένο πίνακα φαίνεται το μεγαλύτερο ποσοστό (82,5%) να υποστηρίζει πως οι γυναίκες έχουν ενδυναμωθεί μέσω του κινήματος, κάτι που επιβεβαιώνει τη συσχέτιση μεταξύ του κινήματος και της ενδυνάμωσης των γυναικών, το 5,5% απαντάει πως οι γυναίκες δεν έχουν ενδυναμωθεί και το 12% κρατάει μία ουδέτερη στάση απαντώντας πως δεν ξέρει.

Πίνακας 16. Απόψεις για την ευαισθητοποίηση των γυναικών σχετικά με την έμφυλη βία λόγω του κινήματος #metoo.

Οι γυναίκες έχουν ευαισθητοποιηθεί μέσω του κινήματος	Ναι	177	88,5%
	Όχι	6	3,0%
	Δεν ξέρω	17	8,5%

Τέλος, στο πίνακα 10 φαίνεται πως οι το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών (88,5%) θεωρούν πως το κίνημα του #metoo έχει ευαισθητοποιήσει τις γυναίκες σχετικά με την έμφυλη βία, το 3%

απαντάει πως οι γυναίκες δεν έχουν ευαισθητοποιηθεί μέσω του κινήματος και το 8,5% δηλώνει πως δεν ξέρει.

Πίνακας 17. Επιρροή του κινήματος #metoo ως προς τις καταγγελίες

		Count	Table N %
Υπήρχαν περιστατικά κακοποιητικής συμπεριφοράς που δεν τα καταγγείλατε στο παρελθόν;	Ναι	113	56,5%
	Όχι	75	37,5%
	Δεν θέλω να απαντήσω	12	6,0%

Στον πίνακα 17 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σε ερώτηση που τέθηκε για το εάν υπήρχαν περιστατικά κακοποιητικής συμπεριφοράς που δεν καταγγέλθηκαν από τις ερωτώμενες στο παρελθόν.

Πιο συγκεκριμένα το 56,5% (113), απαντούν θετικά, το 37,5% (75) απαντάει αρνητικά και το 6% (12) δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Πίνακας 18. Επιρροή του κινήματος #metoo ως προς τις στάσεις και τις απόψεις σχετικά με την έμφυλη βία

		Count	Table N %
Έχει αλλάξει η στάση μου για τα χαρακτηριστικά της	Ναι	129	64,5%
	Όχι	53	26,5%

έμφυλης βίας μετά από το κίνημα του Metoo;	Δεν ξέρω	18	9,0%
--	----------	----	------

Στο πίνακα 13. παρουσιάζεται η στάση των ερωτώμενων για την έμφυλη βία και κατά πόσο έχει αλλάξει μέσα από το κίνημα. Πιο συγκεκριμένα το 64,5% αναφέρει πως έχει αλλάξει η στάση τους, το 26,5% αναφέρει πως η στάση τους δεν έχει αλλάξει και το 9% αναφέρει πως δεν ξέρει.

6.3 Αποτελέσματα ερευνητικών ερωτημάτων

Για την επιβεβαίωση ή όχι των ερευνητικών μας ερωτημάτων ελέγξαμε τη τιμή «p» όπου πρέπει να είναι μικρότερη του 0,05 για να επιβεβαιωθεί το ερώτημά μας. Με βάση τη συγκεκριμένη τιμή έχουμε αναλύσει τα αποτελέσματά μας.

1. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ευαισθητοποίησης των γυναικών σχετικά με την έμφυλη βία;

Πίνακας 19. Σχέση μεταξύ γυναικών που γνωρίζουν για το κίνημα και της ευαισθητοποίησης σχετικά με την έμφυλη βία.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,402 ^a	8	,003
Likelihood Ratio	14,877	8	,062
Linear-by-Linear Association	3,996	1	,046
N of Valid Cases	200		

a. 9 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,09.

Για την επιβεβαίωση του ερευνητικού μας ερωτήματος πραγματοποιήσαμε στατιστικό έλεγχο χρησιμοποιώντας τις εξής μεταβλητές. Σαν πρώτη μεταβλητή θέσαμε τον πίνακα 6, κατά πόσο οι ερωτώμενες γνωρίζουν το κίνημα #metoo σε συνδυασμό με τη δεύτερη μεταβλητή όπου τέθηκε ο πίνακας 16, κατά πόσο οι γυναίκες/ερωτώμενες έχουν ευαισθητοποιηθεί μέσα από το κίνημα.

Με βάση τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στο πίνακα 19 υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση, καθώς $p = 0,003 < 0,05$.

Συνδυαστικά με το θεωρητικό μέρος της έρευνάς μας, ένας από τους λόγους που ξεκίνησε το κίνημα του #metoo ήταν η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σχετικά με την έμφυλη βία και την σεξουαλική κακοποίηση κοινωνικά εύάλωτων ατόμων (σχετικά βλ. κεφ. 2)

2. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ενδυνάμωσης των γυναικών σχετικά με την έμφυλη βία;

Πίνακας 18. σχέση μεταξύ των γυναικών που γνωρίζουν για το κίνημα και της ενδυνάμωσης

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,864 ^a	8	,005
Likelihood Ratio	14,914	8	,061
Linear-by-Linear Association	7,606	1	,006
N of Valid Cases	200		

a. 9 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Για το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα χρησιμοποιήθηκαν οι πίνακες 6 και 16. Η πρώτη μας μεταβλητή ήταν το κατά πόσο οι γυναίκες γνωρίζουν για το κίνημα #metoo (πίνακας 6) σε συνδυασμό με τη δεύτερη (πίνακας 16), όπου παρουσιάζεται το εάν οι γυναίκες/ερωτώμενες έχουν ενδυναμωθεί μέσω του κινήματος. Στον Πίνακα 18 παρουσιάζεται η συγκεκριμένη συσχέτιση. Ανάμεσα τις δύο μεταβλητές μας υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση καθώς $p = 0,005 < 0,05$.

Συνδυαστικά με το θεωρητικό μέρος της έρευνάς μας, ένας από τους κυριότερους στόχους του #metoo είναι η ενδυνάμωση των γυναικών που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και να καταφέρουν να ζητήσουν βοήθεια (σχετικά βλ. κεφ.2)

3. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του κινήματος #metoo και της ανάδειξης περιστατικών βίας και κακοποίησης κατά των γυναικών;

Πίνακας 19. σχέση μεταξύ γυναικών που γνωρίζουν για το κίνημα και της ανάδειξης περιστατικών βίας.

ANOVA					
Γνώση για το κίνημα					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4,906	2	2,453	3,589	,029
Within Groups	134,649	197	,683		
Total	139,555	199			

Για το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα χρησιμοποιήσαμε ως αρχική μεταβλητή το πίνακα 6 (το κατά πόσο οι ερωτώμενες γνωρίζουν για το κίνημα #metoo) συγκριτικά με τους πίνακες 15 (εάν οι ερωτώμενες θα κατάγγελλαν πιο εύκολα μία κακοποιητική συμπεριφορά ύστερα από την ανάδειξη του κινήματος) και 17 (εάν υπήρχαν κακοποιητικά περιστατικά που οι ερωτώμενες δεν είχαν καταγγείλει)

Ύστερα από τον στατιστικό έλεγχο που πραγματοποιήθηκε φαίνεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση καθώς $p = 0,029 < 0,05$.

Συνδυαστικά με το θεωρητικό μέρος της έρευνας μας, το κίνημα #metoo προσφέρει σε θύματα σεξουαλικών επιθέσεων ένα ασφαλές περιβάλλον ώστε να μοιραστούν το βίωμα τους καθώς οι καταγγελίες και τα προσωπικά βιώματα γυναικών πήραν τη μορφή «χιονοστιβάδας», οπού η μία διαδεχόταν την άλλη (σχετικά βλ. κεφ.2)

4. Σχετίζεται η ανάδειξη του κινήματος #metoo με την άνοδο της πληροφόρησης μέσω διαδικτύου;

Πίνακας 18. Σχέση μεταξύ των γυναικών που γνωρίζουν για το κίνημα και της γνωριμίας του με αυτό μέσα από το διαδίκτυο

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,348 ^a	8	,009
Likelihood Ratio	20,665	8	,008
Linear-by-Linear Association	6,382	1	,012
N of Valid Cases	200		

a. 8 cells (53,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,48.

Για το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα χρησιμοποιήθηκαν ως μεταβλητές ο πίνακας 6 (το κατά πόσο οι ερωτώμενες γνωρίζουν για το κίνημα #metoo) και οι εξής μεταβλητές από το πίνακα 7, όπου παρουσιάζοντουσαν τα μέσα από τα οποία ενημερώθηκαν οι ερωτώμενες για το κίνημα, πιο συγκεκριμένα οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν εκείνες του διαδικτύου και των μέσων μαζικής δικτύωσης.

Μετά από στατιστικό έλεγχο που πραγματοποιήθηκε ανάμεσα στη γνώση του κινήματος και της γνωριμίας μέσα από το διαδίκτυο φαίνεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση καθώς $p = 0,009 < 0,05$.

Σύμφωνα με την (ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2021) ο κυριότερος λόγος πρόσβασης στο διαδίκτυο είναι η ανάγνωση άρθρων και ειδήσεων από ιστοσελίδες. Συνδυαστικά, το κίνημα #metoo ξεκίνησε μέσω του twitter (μέσο κοινωνικής δικτύωσης), ύστερα από πλήθος καταγγελιών άρχισε να επεκτείνεται και σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και αργότερα να απασχολεί όλα τα ΜΜΕ. (σχετικά βλ. κεφ.2)

6.4. Συζήτηση αποτελεσμάτων - Συμπεράσματα

Με το πέρασμα του χρόνου και με την ολοένα και μεγαλύτερη έκταση που λαμβάνουν τα περιστατικά έμφυλης βίας παρατηρείται αλλαγή στη στάση της κοινωνίας απέναντι σε αυτά. Όπως καταδεικνύουν τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας, το κίνημα #metoo έχει αποτελέσει το πρώτο βήμα για πολλά περιστατικά, ώστε γυναίκες που έχουν κακοποιηθεί να βρουν το θάρρος και να μιλήσουν για δικά τους βιώματα και για εμπειρίες που σχετίζονται με παρενοχλητικές ή βίαιες συμπεριφορές, χωρίς το αρνητικό πρόσημο και το στίγμα που βάζει η ίδια η κοινωνία στα θύματα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχουσών στην έρευνα (73,0%) θα κατήγγελλε με μεγαλύτερη ευκολία οποιοδήποτε περιστατικό βίας, μετά την μαζική επιρροή του κινήματος #metoo. Η δημοσιοποίηση των περιστατικών και η ορθή ερμηνεία τους από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, με κυριότερο το διαδίκτυο, έχει καταφέρει να ενδυναμώσει τις απόψεις εκείνες που προστατεύουν τα θύματα και ταυτόχρονα καταδικάζουν τις κακοποιητικές συμπεριφορές (Manikonda, Beigi, Kambhampati and Liu, 2018). Πιο συγκεκριμένα, και σύμφωνα πάντα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, ένα ποσοστό που ανέρχεται στο 64,5% δήλωσε ότι πράγματι, το κίνημα #metoo έχει συμβάλει στην αλλαγή της στάσης τους απέναντι σε περιστατικά έμφυλης βίας.

Ωστόσο, είναι άξιο προβληματισμού το γεγονός ότι σχεδόν οι μισές συμμετέχουσες στην έρευνα (48,5%) θα δίσταζαν να καταγγείλουν το περιστατικό βίας στην αστυνομία. Κάτι τέτοιο, ίσως φανερώνει τη δυσπιστία και την έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς που συνταγματικά και νόμιμα οφείλουν να προστατεύουν τους πολίτες και να προασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Όπως αναφέρουν και οι (Ζαϊμάκης και Κανδυλάκη, 2005), οι γυναίκες αρκετές φορές, που τολμούν και καταγγέλλουν κακοποιητικές συμπεριφορές από τους συντρόφους τους, έρχονται αντιμέτωπες με εξίσου κακοποιητικές στάσεις από την πλευρά των αστυνομικών, όπου τις θεωρούν συνυπεύθυνες για τη βία που τους ασκείται και τις προτρέπουν να αλλάξουν συμπεριφορά ως προς τον κακοποιητή τους, ώστε εκείνος να μην έχει λόγους να είναι βίαιος. Επίσης αρκετές γυναίκες λόγω έλλειψης οικονομικής ανεξαρτησίας φοβούνται να εγκαταλείψουν το κακοποιητικό τους περιβάλλον, καθώς θεωρούν πως δεν θα μπορέσουν να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να συντηρήσουν εκείνες και τα παιδιά τους, εάν υπάρχουν (Fawole, 2008). Τέλος, ένας από τους λόγους όπου οι γυναίκες δεν καταγγέλλουν κακοποιητικές συμπεριφορές είναι ο φόβος και η ανασφάλεια καθώς επίσης και ο ενεργός εκφοβισμός τους από τον θύτη (Γλυνιαδάκη, Κυριαζή, Μουρτζάκη, 2018). Από την άλλη, ένα αξιόλογο ποσοστό που φτάνει το 49,5% προτιμάει να επικοινωνήσει το κακοποιητικό περιστατικό σε κάποια αυτό- οργανωμένη και ανεξάρτητη ομάδα πολιτών που σχετίζεται με τον φεμινισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα

(σχετικά βλ. κεφ. 4). Ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό (87,5%) αναφέρει πως θα επικοινωνούσε κάποια κακοποιητική συμπεριφορά στο φιλικό τους περιβάλλον, ένα επίσης σημαντικό ποσοστό (51,5%) θα το επικοινωνούσε στην οικογένειά τους. Τα άτυπα δίκτυα φροντίδας παίζουν σημαντικό ρόλο σε όλες τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και μπορούν να πάρουν πολλές μορφές όπως οικονομική και συναισθηματική υποστήριξη, στέγη και γενικότερα ένα πλαίσιο ασφάλειας. Άτυπα δίκτυα φροντίδας θεωρούνται τα οικογενειακά και συγγενικά πρόσωπα, οι γείτονες και οι φίλοι (Στασινοπούλου 1992).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (54,5%) έχει υποστεί ψυχολογική βία, αμέσως μετά είναι η λεκτική βία, η σεξουαλική και τέλος η σωματική. Η ίδια περίπου σειρά φαίνεται και στα κοντινά πρόσωπα των ερωτώμενων, με πρώτη να είναι η ψυχολογική, ύστερα η λεκτική, αμέσως μετά η σωματική και τέλος η σεξουαλική. Εδώ αξίζει να σημειωθεί πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 25-35 και αμέσως μετά στην ηλικιακή ομάδα 18-25, θα μπορούσαμε λοιπόν να συμπεράνουμε πως η έμφυλη βία και οι κακοποιητικές συμπεριφορές δεν έχουν εξαλειφθεί με το πέρασμα των χρόνων. Σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020): «1 στις 3 γυναίκες κάποια στιγμή στη ζωή της θα αντιμετωπίσει σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βία από τον σύντροφό της». Η ευαισθητοποίηση, η παρέμβαση των ειδικών καθώς και ένα ασφαλές πλαίσιο ώστε να καταγγέλλονται κακοποιητικά περιστατικά είναι αναγκαία.

Το 82,5% των γυναικών που πήραν μέρος στην έρευνά μας, θεωρούν πως οι γυναίκες έχουν ενδυναμωθεί. Αρκετές γυναίκες, ύστερα από τις δημόσιες καταγγελίες περιστατικών έμφυλης βίας άλλων γυναικών, βρήκαν το θάρρος να απευθυνθούν σε ανάλογους φορείς, ώστε να λάβουν βοήθεια. Σύμφωνα με το Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, Διοτίμα (2022): «την περίοδο του ελληνικού #metoo και ύστερα, οι κλήσεις επιζώσων προς το Κέντρο Διοτίμα διπλασιάστηκαν, όπως και τα αιτήματα για νομική βοήθεια και ψυχοκοινωνική υποστήριξη».

Το 97% των ερωτώμενων διαφωνούσε απόλυτα σε όλα τα υποερωτήματα που τέθηκαν σχετικά με το πότε και αν κάποιος έχει το δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντροφό του, τα ίδια ποσοστά αναφέρονται και στα υποερωτήματα για τη σεξουαλική κακοποίηση, κάτι τέτοιο σε συνδυασμό με το ποσοστό (64,5%) των γυναικών, όπου αναφέρουν πως έχει αλλάξει η στάση τους για τα χαρακτηριστικά της έμφυλης βίας μετά την ανάδειξη του κινήματος, υποδηλώνει πως οι γυναίκες αποενοχοποιούνται, παρά τις απόψεις που μπορεί να κυριαρχούν κοινωνικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, πως η ενδυσμασία μίας γυναίκας προκαλεί και τον βιασμό της, με το 95,5% να διαφωνεί απόλυτα με αυτή τη στάση.

Καταληκτικά, η δημόσια έκταση των περιστατικών και η ύπαρξη ενός δικτύου που συγκεντρώνει στον πυρήνα του όλες τις εμπειρίες θυμάτων μπορεί να ενισχύσει όχι μόνο το αίσθημα θάρρους που χρειάζεται ένας άνθρωπος για να εκφράσει ένα δύσκολο βίωμα, αλλά και το αίσθημα ομόνοιας ανάμεσα στις θηλυκότητες που υποφέρουν μέσα στις πατριαρχικές κοινωνίες. Είναι σημαντικό να υπάρχουν και να ενισχύονται στοχευμένες δράσεις μέσα στην κοινότητα, σχετικές με ζητήματα φεμινισμού, ανθρώπινων δικαιωμάτων και σεβασμού.

6.5 Προτάσεις

Συνοψίζοντας, παρακάτω παραθέτουμε τις προτάσεις μας σχετικά με την καταπολέμηση της έμφυλης βίας. Οι γονείς, ως το πρώτο κοινωνικό ερέθισμα των παιδιών, θα πρέπει να λειτουργούν μέσα στην οικογένεια με ισότητα και σεβασμό ο ένας για τον άλλον, δίνοντας έτσι στο παιδί και ειδικά στο αγόρι θετικές βάσεις στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του. Για τον σκοπό αυτό ενδείκνυται η συμμετοχή των γονέων σε εκπαιδευτικά προγράμματα που θα ενισχύουν την ποιότητα του γενικού ρόλου.

Το σχολείο ως βασικός παράγοντας για την καταπολέμηση των αλλότριων κοινωνικών φαινομένων όπως η έμφυλη βία κ.α., θα πρέπει να ενισχυθεί με την συνεχή κατάρτιση και εξειδίκευση των εκπαιδευτικών για την εξάλειψη της έμφυλης βίας. Παράλληλα είναι απαραίτητο να διοργανώνονται προγράμματα για τους μαθητές (θεατρικά δρώμενα, βιοματικές δραστηριότητες, ημερίδες) που σχετίζονται με την ισότητα των δυο φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιπλέον είναι αναγκαίο να εμπλουτιστούν τα σχολεία με κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους, ώστε να μπορούν να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να βοηθούν παιδιά που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία.

Πολύ σημαντικό είναι να υπάρχει συνεχή ενημέρωση και εκπαιδευτικά προγράμματα, σε ανθρώπους που έρχονται πρώτοι σε επαφή με μια κακοποιημένη γυναίκα (π.χ αστυνομία, γιατροί και νοσηλευτές, κοινωνικοί λειτουργοί κ.α), ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα θύματα βίας και να τα παραπέμπουν στους κατάλληλους φορείς, δημιουργώντας για αυτά ένα προστατευτικό δίκτυο. Η δημιουργία περισσότερων δομών με σκοπό κάθε είδους υποστήριξης των κακοποιημένων γυναικών (ψυχολογική, οικονομική, στεγαστική, δικαστική) είναι αναγκαία. Στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας πρόληψης σημαντικό είναι η διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων σχετικά με την ανάλυση του φαινομένου, που θα απευθύνονται τόσο προς τις γυναίκες όσο και προς τους άντρες, με στόχο την ευαισθητοποίηση των παραπάνω.

Εκπαιδευτικά σεμινάρια, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων και δραστηριότητες που εξελίσσουν τις επαγγελματικές ικανότητες των γυναικών είναι αναγκαίες. Όπως προαναφέρθηκε αρκετές γυναίκες λόγω έλλειψης οικονομικής ανεξαρτησίας δυσκολεύονται να εγκαταλείψουν το κακοποιητικό τους περιβάλλον. Για το λόγο αυτό προγράμματα που καταρτίζουν τις γυναίκες, μέσα στη κοινότητα, είναι ένα βήμα ώστε να τους δοθεί μία προοπτική ως προς την εύρεση εργασίας και να ξεφύγουν ενδεχομένως από το κακοποιητικό τους περιβάλλον.

Τέλος, απαιτούνται αλλαγές στη νομοθεσία που θα αυστηροποιούν τις ποινές για τα εν λόγω περιστατικά και θα αναγνωρίζουν τον νομικό όρο γυναικοκτονία. Σύμφωνα με το Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, Διοτίμα (2022), η νομική αναγνώριση του όρου ανάμεσα σε πολλά άλλα, προκύπτει από την κοινωνική ανάγκη να καταπολεμηθεί η γυναικεία κακοποίηση.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αδαμάκη, Ντ., (2021). *Εγχειρίδιο για τις κακοποιημένες γυναίκες, κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας*. Αθήνα: (Κ.Ε.Θ.Ι)

Αρτινοπούλου, Β., (2000). *Έννοιες και Μορφές της Ενδο-οικογενειακής Βίας στο συνέδριο «Σπάστε την σιωπή»* Πρακτικά συνεδρίου 15-16 Ιουνίου.

Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας Φύλων, (2021). *Δεύτερη Ετήσια Έκθεση για την Βία κατά των Γυναικών*.

Γκασούκα, Μ. (2020). «Παλιά Ιστορία σε σύγχρονα πλαίσια: Θηλυκοκτονία/Γυναικοκτονία». Στο Γ. Πετράκη (επιμ.), *Γυναικοκτονίες. Διαπιστώσεις, ερωτήματα και ερωτηματικά*. Αθήνα: Gutenberg

Γλυνιαδάκη, Κ., Κυριαζή, Α. & Μουρτζάκη, Μ. (2018). *Η ενδοοικογενειακή βία κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης Η οπτική των επαγγελματιών και προτάσεις βελτίωσης των εφαρμοζόμενων πολιτικών*. ActionAid. https://crowdfunding.actionaid.gr/media/2046870/Domestic-Violence_GR_Final_2018-.pdf [πρόσβαση στις 5 Δεκεμβρίου 2022]

Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (2011). *Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα παρέμβασης*. Αθήνα: ΤΟΠΟΣ

ΕΛΜΕΠΑ. (2019). *Κανονισμός εκπόνησης πτυχιακής εργασίας*. https://sw.hmu.gr/wp-content/uploads/drupal/sw/att/kanonismos_eponisis_ptyhiakis_ergasias_tmimatos_k.e.8-4-2016.pdf

Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (2005). *Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας . Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες*. Αθήνα: ΚΡΙΤΙΚΗ

Ζουλινάκη, Α., Κατσίκη, Γ., Ξυδοπούλου, Ε.Κ. & Παπαμυχαήλ, ΣΤ. (2003). *Ενδο-Οικογενειακή Βία κατά των Γυναικών: Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα*. ΚΕΘΙ.

Ιωακειμίδης, Β. (2012). *Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη. Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: ΙΩΝ

Κέντρο για τα Έμφυλα Δικαιώματα και την Ισότητα, Διοτίμα, (2022). *Τι μας δίδαξε το ελληνικό #metoo*. <https://diotima.org.gr/eisigisi-ti-mas-didaxe-to-elliniko-metoo/> [πρόσβαση στις 3 Αυγούστου 2022]

Μάνδρου, Ι. (2022). «*Όρα μηδέν για το ελληνικό #metoo*». Η Καθημερινή <https://www.kathimerini.gr/society/561670879/ora-miden-gia-to-elliniko-metoo/> [πρόσβαση στις 3 Ιουνίου 2022]

Μπεκατώρου, S. (2021). *Το συγκλονιστικό βίντεο της καταγγελίας*. Το Βήμα. <https://www.tovima.gr/2021/01/17/society/to-sygklonistiko-vinteo-tis-kataggelias-tis-sofias-mpekatorou/> [πρόσβαση στις 19 Σεπτεμβρίου 2022]

Παυλόπουλος, Β.Γ, (2006). *Εισαγωγή στη Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων με το SPSS for Windows*.

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PPP125/%CE%A7%CF%81%CE%B7%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%AF%20%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%BF%CE%AF/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%BC%CE%B5%20%CF%84%CE%BF%20SPSS%3A%20%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE.pdf>

Στασινοπούλου, Ο. (1992). *Κράτος πρόνοιας : ιστορική εξέλιξη - σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Gutenberg

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, (2019). *23ο Εισαγωγικό Σημείωμα “Έμφυλη Βία”*

Ξενόγλωσση:

Andrews, K.T. (2004). *Freedom is a Constant Struggle The Mississippi Civil Rights Movement and its Legacy*. The University of Chicago Press

Armstrong, E.A. & Crage, S.M. (2006). “*Movements and Memory: The making of the Stonewall Myth*” *American Sociology Review*

Australian Association of Social Workers (2008). *Scope of Social Work Practice: Family violence*. <https://www.aasw.asn.au/document/item/12226> [πρόσβαση στις 18 Σεπτεμβρίου 2022]

Bergen, K.R., (2006). *Marital Rape: New Research and Directions*. https://evawintl.org/wp-content/uploads/ar_maritalraperevised.pdf [πρόσβαση στις 12 Ιουνίου 2022]

Brown, C. S., & Stone, E. A. (2016). *Gender Stereotypes and Discrimination. Advances in Child Development and Behavior*.

Burke, T., (χ.χ). *The Inception*. <https://justbeinc.wixsite.com/justbeinc/the-me-too-movement-cmm1> [πρόσβαση στις 13 Αυγούστου 2022]

Chen, J., & Wang Y., (2021). *Social Media use for Health Purposes: Systematic Review*. doi:10.2196/17917

Chodorow, N. (1978). *The Reproduction of Mothering: Psychoanalysis and the Sociology of Gender*. University of California Press

Corrigall-Brown, C. (2011). *Patterns of Protest: Trajectories of Participation in Social Movements*. Oxford University Press

Council of Europe (2011). *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*. <https://rm.coe.int/168008482e> [πρόσβαση στις 10 Ιουνίου 2022]

Denmark, F. & Paludi, M. (2007). *Psychology of Women: A Handbook of Issues and Theories (Women's Psychology)*. Praeger

Drewett, C. (2021). *The #MeToo Movement: A Mixed Methods Analysis of Content Posted and Perceptions of Benefit and Harm*. (thesis). University of Adelaide

Fawole, O.I., (2008). *Economic violence to women and girls: is it receiving the necessary attention?*. doi:[10.1177/1524838008319255](https://doi.org/10.1177/1524838008319255)

Fox, V.C , (2002). “Historical Perspectives on Violence Against Women”, *Journal of International Woman Studies*. Vol 4 Issue 1 Article 2. <https://vc.bridgew.edu/jiws/vol4/iss1/2> [πρόσβαση στις 30 Σεπτεμβρίου 2022]

Gosse, V. (2007). *Rethinking the new left: An interpretive history*. New York: Palgrave MacMillan.

Hunnicut, G., (2009). *Varieties of Patriarchy and Violence Against Women*. SAGE Publications, Inc.

Inter Agency Standing Committee. (2017). *The Gender Handbook for Humanitarian Action*. https://interagencystandingcommittee.org/system/files/2018-iasc_gender_handbook_for_humanitarian_action_eng_0.pdf [πρόσβαση στις 12 Ιουνίου 2022]

James, R.K. & Burl E.G. (2008). *Crisis intervention strategies*. Cengage Learning

Jourova, V., (2016) *Istanbul Convention: combatting violence against women*. European Commission. doi: [10.1016/j.jpubeco.2020.104350](https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104350)

Langone, M. I., (1992). *Psychological abuse*. *Cultic Studies Journal*, Volume 9, Number 2. <https://articles2.icsahome.com/articles/psychological-abuse-langone-csj-9-2-1992> [πρόσβαση στις 13 Ιουλίου 2022]

LeGates, M. (2001). *In their time: A history of feminism in western society*. Routledge

- Lombard, N. & McMillan, L. (2013). *Violence Against Women: Current Theory and Practice in Domestic Abuse, Sexual Violence, and Exploitation*. Jessica Kingsley Publishers
- McHugh, M. C., & Frieze, I.R., (2006). *Intimate Partner Violence: New Directions*. doi:[10.1196/annals.1385.011](https://doi.org/10.1196/annals.1385.011)
- Moscato, D. (2016). “Media Portrayals of Hashtag Activism: A Framing Analysis of Canada’s #Idlenomore Movement”. *Media and Communication open access journal Vol.4 No.2*
- Murphy, C. M., & O’Leary, K. D. (1989). “Psychological aggression predicts physical aggression in early marriage”. *Journal of Consulting & Clinical Psychology. Vol. 57, No. 5* doi: [10.1037/0022-006X.57.5.579](https://doi.org/10.1037/0022-006X.57.5.579)
- Netto, L. D., Moura, M. A. V., Fernandes e Silva, G., Penna, L. H. G., & Pereira, A. L. D. F. (2015). *Women in situation of violence by their intimate partner: making a decision to seek a specialized violence support service*. Doi: [10.1590/1983-1447.2015.esp.54361](https://doi.org/10.1590/1983-1447.2015.esp.54361)
- Neveu, E. (2010). *Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινημάτων και ιστορίες κινημάτων από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα*. Αθήνα: Σαββάλας
- O’Neil, J. (1999). *What Causes Men's Violence against Women*. SAGE
- Park, A. (2017). *#metoo reaches 85 countries with 1.7M tweets*. CBS News <https://www.cbsnews.com/news/metoo-reaches-85-countries-with-1-7-million-tweets/>
[πρόσβαση στις 3 Οκτωβρίου 2022]
- Passy, F. & Giugni, M. (2001). *Social Networks and Individual Perceptions: Explaining Differential Participation in Social Movements Sociological. Sociological Forum Vol. 16, No.1*
- Phiri, G. R. (2006). *Human Rights and Gender based violence with special reference to Malawi*. (thesis). Mzuzu University.
- Rivers, N. (2017). *Postfeminism and the Arrival of the Fourth Wave Turning Tides*. Palgrave Macmillan Cham publisher
- Sabbat (χ.χ.). *Ποια είμαστε*. <https://sabbatfem.com/> [πρόσβαση στις 25 Σεπτεμβρίου 2022]

Sherif, C.W., (1982). "Needed Concept in the Study of Gender Identity", *Psychology of Women Quarterly Vol 6 (4)*. Human Sciences Press.

Snow, D.A. (2013). *Framing and Social Movements*. The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements. Doi: [10.1002/9780470674871.wbespm434](https://doi.org/10.1002/9780470674871.wbespm434)

Spinellis C.D., (1997). *Crime in Greece in perspective*. Αθήνα: Σάκκουλας Αвт. Ν.

Sugawara, Y., Narimatsu, H., Hozewa, A., Shao, L., Otani, K., & Fukao, A., (2012). *Cancer patients on twitter a novel patient community on social media*. BMS Research Notes.

Trott, V. (2020). *Networked feminism: counterpublics and the intersectional issues of #MeToo*. Feminist Media Studies. Doi: [10.1080/14680777.2020.1718176](https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1718176)

Turner, S.G., & Maschi T.M. (2015). *Feminist and empowerment theory and social work practice*. doi: [10.1080/02650533.2014.941282](https://doi.org/10.1080/02650533.2014.941282)

United Nations Department of Economic and Social Affairs Sustainable Development, (2015). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development* <https://sdgs.un.org/2030agenda> [πρόσβαση στις 23 Δεκεμβρίου 2022]

United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, (1993). *Declaration on the Elimination of Violence Against Women*. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/eliminationvaw.pdf> [πρόσβαση στις 15 Οκτωβρίου 2022]

United Nations on Drugs and Crime (2021). *Killings of women and girls by their intimate partner or other family member, Global Estimates 2020* https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/UN_BriefFem_251121.pdf [πρόσβαση στις 14 Οκτωβρίου 2022]

United Nations, (1995). *Declaration Of Beijing and Platform for Action*. Πρακτικά Συνεδρίου 4-15 Σεπτεμβρίου 1995 https://archive.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/u1281/bdpfa_e.pdf [πρόσβαση στις 19 Νοεμβρίου 2022]

United Nations, (2007). *Indicators to measure violence against women: Report of the Expert Group Meeting*. Πρακτικά Συνεδρίου 8 – 10 Οκτωβρίου 2007 https://www.un.org/womenwatch/daw/egm/IndicatorsVAW/IndicatorsVAW_EGM_report.pdf [πρόσβαση στις 19 Νοεμβρίου 2022]

Walker, L. (1989). *Psychology and violence against women*. American Psychologist

Walker, L. (1989). *Η κακοποιημένη γυναίκα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

World Economic Forum, (2021). *Global Gender Gap Report for 2021*
https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf [πρόσβαση στις 15 Σεπτεμβρίου 2022]

World Health Organization, (2014). *Partner and Sexual Violence against Women*.
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112325/WHO_RHR_14.11_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y [πρόσβαση στις 13 Οκτωβρίου 2022]

World Health Organization, (2021). *Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018*
<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/341337/9789240022256-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [πρόσβαση στις 10 Αυγούστου 2022]

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

Αγαπητή συμμετέχουσα,

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί το ερευνητικό εργαλείο πτυχιακής εργασίας που διεξάγεται από ομάδα φοιτητριών του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, με τίτλο: «Η επιρροή του κινήματος #metoo στην ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση των γυναικών, αναφορικά με φαινόμενα κακοποίησης και έμφυλης βίας: Το παράδειγμα της Ελλάδας».

Θα σας παρακαλούσαμε, κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, να απαντήσετε στις ερωτήσεις με ειλικρίνεια. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τις ερωτήσεις που ακολουθούν, επιλέξτε τις απαντήσεις σας βάζοντας ένα Χ, ενώ στις ερωτήσεις που είναι ανοιχτές μπορείτε να καταγράψετε αυτό που ισχύει για εσάς.

Διευκρινίζεται πως η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι προαιρετική και ανώνυμη, ενώ τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της πτυχιακής μας εργασίας. Η βοήθειά σας είναι πολύτιμη για τη διεξαγωγή της έρευνας.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας!

A. Προσωπικές πληροφορίες

1. Ηλικία:

18-25:	☐
25-35:	☐
35-45:	☐
45-55:	☐
55 και άνω:	☐

2. Οικογενειακή κατάσταση:

Άγαμη	☐
Έγγαμη	☐
Σε σχέση	☐
Χήρα	☐

Διαζευγμένη

Άλλο

3. Έχετε παιδιά;

Ναι

Όχι

4. Αν ναι, πόσα; _____

5. Επίπεδο εκπαίδευσης:

Υποχρεωτική εκπαίδευση (9 έτη)

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΙΕΚ

ΑΕΙ/ΤΕΙ

Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό

6. Επαγγελματική κατάσταση:

Εργαζόμενη

Άνεργη (αναζητώ εργασία)

Άεργη (ούτε εργάζομαι, ούτε αναζητώ εργασία)

B. Το κίνημα MeToo

1. Γνωρίζετε για το κίνημα #metoo;

Καθόλου

Ελάχιστα

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

2. Αν γνωρίζετε από ελάχιστα έως πάρα πολύ το κίνημα MeToo, πώς μάθατε για αυτό:

Διαδίκτυο (Internet, Ιστοσελίδες κ.α.)

Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook, Instagram κ.α.)

Τηλεόραση

Ραδιόφωνο

Τύπος (Εφημερίδες/Περιοδικά)

Φίλος/η

Άλλο ... _____

3. Οι στόχοι του κινήματος MeToo είναι...

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΔΕΝ ΞΕΡΩ

Η προτροπή των θυμάτων
για δημοσιοποίηση των περιστατικών.

Η καταπολέμηση των ανισοτήτων
που αφορούν τις γυναίκες και
η διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους.

Η άσκηση κοινωνικής πίεσης
για την ανάληψη δράσης
ενάντια στην έμφυλη βία.

Η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας
για περιστατικά έμφυλης βίας.

4. Απόψεις για την έμφυλη βία :

Καθόλου

Ελάχιστα

Μέτρια

Πολύ

Πάρα πολύ

Ο όρος «γυναικοκτονία»

θα πρέπει να αποκτήσει
ένα νομικό πλαίσιο.

Οι γυναίκες είναι πιο
ευαισθητοποιημένες από
τους άνδρες σε θέματα
κακοποίησης.

Σε ένα περιστατικό
βιασμού ευθύνη
δεν έχει μόνο ο θύτης,
αλλά και το θύμα.

Οι γυναίκες δεν πρέπει να
κυκλοφορούν μόνες τους
επικίνδυνες ώρες, για να
μειωθούν τα περιστατικά
βιασμού και παρενόχλησης
στους δρόμους.

Η στάση της κοινωνίας στα
θύματα σεξουαλικών
επιθέσεων είναι υποστηρικτή.

Οι νέοι άνθρωποι είναι πιο
ενεργοί και ευαισθητοποιημένοι
σε θέματα σεξουαλικών επιθέσεων
σε σχέση με το παρελθόν.

Γ. Συντροφικές σχέσεις

1. Ένα άτομο έχει δικαίωμα να πιέσει ένα κορίτσι να κάνει σεξ μαζί του...

	Συμφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/ -η	Συμφωνώ
Αν εκείνη φοράει αισθησιακά ρούχα.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνη είναι μεθυσμένη ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνη του λέει «όχι» αλλά εκείνο πιστεύει πως, κατά βάθος, εννοεί «ναι».	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνη βγαίνει μαζί του ένα μήνα αλλά αρνείται να ολοκληρώσουν τη σχέση τους.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνη είχε στο παρελθόν σεξουαλική σχέση μαζί του.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνη έχει δεχτεί να τη φιλήσει ή να τη χαϊδέψει.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν εκείνο είναι μεθυσμένο ή υπό την επήρεια άλλων ουσιών.	☐	☐	☐	☐	☐

2. Ένα άτομο έχει δικαίωμα να χτυπήσει τη σύντροφό του...

	Συμφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/ -η	Συμφωνώ
Αν η συμπεριφορά της το νευριάζει.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν δεν το υπακούει.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν μάθει ότι το απάτησε.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν δεν το φροντίζει «όπως θα έπρεπε».	☐	☐	☐	☐	☐
Αν δεν το σέβεται.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν θέλει να το χωρίσει	☐	☐	☐	☐	☐
Αν ζηλεύει.	☐	☐	☐	☐	☐
Αν ο/η σύντροφος ζηλεύει.	☐	☐	☐	☐	☐

Δ. Προσωπικές εμπειρίες από καταστάσεις κακοποίησης

1. Στο πλαίσιο της συντροφικής σου σχέσης με τον/τη σύντροφό σου

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΔΕΝ ΘΕΛΩ

ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΩ

Έχω υποστεί λεκτική βία.	☐	☐	☐
Έχω υποστεί σωματική βία.	☐	☐	☐
Έχω υποστεί ψυχολογική βία.	☐	☐	☐
Έχω υποστεί εξαναγκασμό για σεξουαλική πράξη.	☐	☐	☐

2. Στο φιλικό/εργασιακό σου περιβάλλον ήσουν παρούσα σε περιστατικό/ά...

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΩ
Λεκτικής βίας σε φίλο/η	☐	☐	☐
Σωματικής βίας σε φίλο/η	☐	☐	☐
Ψυχολογικής βίας σε φίλο/η	☐	☐	☐
Πίεσης για σεξουαλική πράξη σε φίλο	☐	☐	☐

3. Αν έχει συμβεί κάτι από τα παραπάνω, πώς θα το αντιμετωπίζατε;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ
Θα το καταγγείλατε στην αστυνομία	☐	☐	☐
Θα το επικοινωνούσατε στην οικογένεια σας	☐	☐	☐

Θα το επικοινωνούσατε
στο φιλικό σας περιβάλλον

Θα το επικοινωνούσατε
σε κάποια Μ.Κ.Ο.

Θα το επικοινωνούσατε σε κάποια
αυτοοργανωμένη ομάδα

4. Λόγω του κινήματος metoo θεωρώ πως

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ
Θα κατάγγελλα πιο εύκολα ☐	☐	☐	☐
μία κακοποιητική συμπεριφορά			

Οι γυναίκες έχουν ενδυναμωθεί ☐	☐	☐	☐
μέσω του κινήματος			

Οι γυναίκες έχουν ευαισθητοποιηθεί ☐	☐	☐	☐
μέσω του κινήματος			

5. Υπήρχαν περιστατικά κακοποιητικής συμπεριφοράς που δεν τα καταγγείλατε στο παρελθόν;

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΙΝΤΗΣΩ
☐	☐	☐

6. Έχει αλλάξει η στάση μου για τα χαρακτηριστικά της έμφυλης βίας μετά από το κίνημα του Metoo

ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ
☐	☐	☐

